

IDAG

Haninge

EN TIDNING FRÅN DIN KOMMUN NR 1 2015

BRANDBERGEN
TAR KLIVET
IN I FRAMTIDEN

FEM LASTBILAR
BLIR EN

SERIEFIGUR
SKA STOPPA
MATSVINNET

BOKEN KLAPPAR
PÅ DÖRR'N

HAN FÅR
FÅGLARNA
ATT FLYTTA
TILL VÅRA
PARKER

+

Barnpyssel:
Vilken fågel
blir 100+?

ALLT FLER SÄTTER BO I VEGA

5

6

10

Margaretha Picano: Äntligen sommars

Altanen är oljad, trädgårds-
möblerna rengjorda och på
plats och garaget städat (inte
sant – en önskan) för nu är
sommaren här. SANT. Jag
glömde grillen. Många grillar
är igång sedan flera måna-
der har jag märkt. Kommu-
nens besökswebb är också
igång sen flera månader och
den kan komma väl till pass
i sommar. Adressen är visit-
haninge.se och här hittar du
mycket av det som finns att
göra i vår kommun. Förutom
underbara platser att besöka
så kan du hitta aktiviteter som
passar utmärkt just nu. Tur-
ridning, golf, paddling, fiske,
vandring och mycket mer. Läs
om Haninges besökswebb på
sidan 32.

Själv tänker jag ta båten till
Huvudskär i sommar men jag
ska också bada i våra fina sjöar
och vandra i Tyresta national-
park. Tänk vilka värden vi har
i Haninge. De ska vi värna om
och vara stolta över. Det är jag.

En skön sommar önskar jag
er alla.

5 STADSFEST MED LOVE ANTELL

Sångaren Love Antell gästar
Haningedagen 13 september.
Han söker sina finska rötter och
har lovat sjunga också på finska.

6 RAPPORT FRÅN GRÖNA BYGGEN

I Vega har spaden för den nya
pendeltågsstationen äntligen satts
i jorden och i nya Svanenmärkta
hus har folk nu flyttat in.

10 MEERI NY VID RODRET

Meeri Wasberg (S) är ny vid rodret
i Haningetoppen – men inte inom
politiken. Och hon är Musköbo med
stamtavla.

16 TJAT VIKTIGT

Nya grundskolechefen Lina
Axelsson Kihlblom är känd för
sina lyckade resultat som rektor
i Södertälje. "Att fråga och tjata
är viktigt", säger hon. Det visar att
du bryr dig.

34 I FÅGLARNAS VÄRLD

Ta dig en titt in i fåglarnas värld.
Visste du att fåglar har nästan
exakt samma kroppstyp som
dinosarieberbisar? Eller vet du vilken
fågel som flyger allra längst?

16

"Tyst vår, så hette Rachel Carsons bok som gavs ut 1962. Den uppmärksammades stort. Boken beskrev de förödande konsekvenserna av bekämpningsmedel. Om insekter dör, dör också fåglarna. Det är viktigt att slå vakt om den biologiska mångfalden och det kan vi alla göra."

Här kan du läsa om hur fåglar och fladdermöss får chansen att sätta bo i nya holkar. Om hur vi slår vakt om biologisk mångfald. Och vi hoppas att du kan se fram mot den blomstertid som kommer. Att du får höra fåglar sjunga, med mångahanda ljud.

Ingrid Hulthage, redaktör,
ingrid.hulthage@haninge.se

Haninge idag ges ut
av Haninge kommun
ANSVARIG UTGIVARE:
Margaretha Picano 08-606 71 44,
margaretha.picano@haninge.se
REDAKTÖR: Ingrid Hulthage,
08-606 85 36,
ingrid.hulthage@haninge.se
Haninge idag produceras
i samarbete med
Mosebacke Media

Bert Ola Gustavsson,
070-252 88 43 och
info@mosebackemedia.se
www.mosebackemedia.se
GRAFISK FORM:
Anna Lundin, Content Innovation
OMSLAG: Christer Berggren
vid park och natur sätter upp
en fågelholk i Vega.
Fotograf: Fredrik Hjerling.
TRYCKERI: Ljungbergs tryckeri AB

UPPLAGA: 44 000
DISTRIBUTÖR: Postnord

Margaretha Picano,
informationschef
i Haninge kommun
margaretha.picano@haninge.se

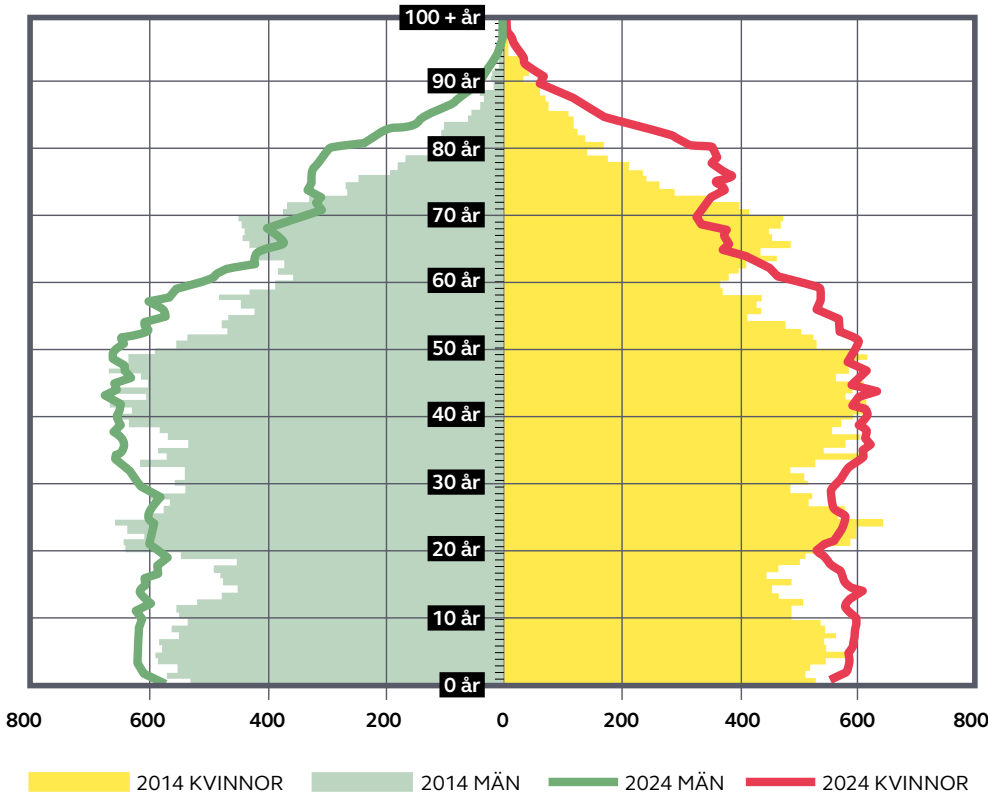
I KORTHET

LÄS MER:

På haninge.se hittar du alltid aktuell information om din kommun.

BEFOLKNING 2014 OCH PROGNOIS 2024

Finns bland annat på bibliotek och på haninge.se

Håll utkik efter aktiviteter på kommunens webb

• Visste du att det finns jättesmå ponnyer som alla barn kan rida på? Eller att det finns djur på Skutans gård som alla i alla åldrar kan klappa på? Och att det finns aktiviteter för alla som har ett funktionshinder?

I katalogen "Kultur och fritid för alla" hittar du många olika slag av aktiviteter som också de som har ett funktionshinder kan delta i.

Här finns information om olika kultur- och fritidsaktiviteter i Haninge, Nacka, Ny-näshamn, Tyresö och Värmdö kommuner. Men kom ihåg: Det finns mycket mer att göra än det som finns i denna katalog!

Gå in på Fritidsnätet där du hittar ett samlat fritidsutbud i Stockholms län: fritidsnatet.se

Håll också utkik på kommunens webbplats efter aktuella arrangemang och aktiviteter i din kommun. Vi hoppas att du hittar något som passar just dig!

Vi blir fler och fler

• Haninges befolkning har ökat varje år sedan 2005 och kommunen hade vid årsskiftet 82 407 invånare. Därmed har Haninge växt om Kristianstad och blivit Sveriges 24:e största kommun. Kommunen gör varje år en befolkningsprognos som går tio år framåt i tiden. 2024 väntas Haninge ha ungefär 91 000 invånare. Mest väntas antalet tonåringar och personer i åldern 75-85 år öka.

NÄR MICKE MÖTTE ANNA

• När Mikael Andersson mötte Anna gifte de sig och fick barnen Alice och William. Se där de vanligaste namnen på vuxna och nyfödda i Haninge. Idag är Micke 38 år och Anna 39, vilket är medelåldern i kommunen som nu har över 80 000 invånare.

Det här är bara några bitar statistikkonfekt ur fickfaktafoldern Haninge i siffror. Där kan man också utläsa att nära var fjärde Haningebo är född utomlands. De flesta av dem kommer från Polen, Finland och Turkiet.

Medellönen för män i Haninge är 26 592 kronor i månaden

medan kvinnor bara tjänar 20 892 kronor i snitt. Det stämmer bra överens med snittinkomsten för landet.

Flest Haningebor arbetar inom handeln, därefter kommer vård och omsorg samt byggverksamhet. Nära 25 000 personer pendlar till arbeten i andra kommuner, bara cirka 14 000 både bor och arbetar på de 458 kvadratkilometer som utgör Haninges landareal.

Läs mer i Haninge i siffror som du hittar på haninge.se (sök på namnet).

75

PLUS 75 MILJONER KR
Haninge kommuns resultat för 2014 är + 74,7 miljoner kronor. Det är 22,5 miljoner kronor bättre än budgeterat. Vill du läsa hela årsredovisningen och veta hur varje 100-lapp i kommunalskatt fördelas? Läs mer på haninge.se/arsredovisning2014

Jippie!

SOMMARLOV!

• Vad ska du hitta på att göra under sommarlov? Om du vill få tips på aktiviteter kan du gå in på haninge.se/sommarlov2015. Här får du tips om jättemånga aktiviteter för barn och unga. Du kan också läsa om aktiviteterna i "Nytt från Haninge kommun" i Mitt i Haninge.

TRÄFFA BIODLAREN

● Visste du att en tredjedel av all den mat vi äter är beroende av pollinerande växter? Så binas uppgift är inte enbart att producera honung. Passa på att träffa biodlaren Stefan Fehler och fråga honom om allt du vill veta om bin och bikupor. Hör sattet och om hur bina lever och hur deras bikupor fungerar. Träffa biodlaren på plats vid bikuporna intill Fågelstigens start i Tyresta by sista söndagen i juni, juli och augusti: 28 juni, 26 juli och 30 augusti klockan 12.00–15.00. Gratis!

Om du vill lära dig mer om biodling – kontakta Sotholms Härads biodlarförening eller Södertörns drottningodlingsklubb som har kurser för nybörjare.

VI SÖKER BIODLARE!

Vill du ställa ut en bikupa på parkmark? Vi vill gärna låna ut vår parkmark till en ideell biodlare! Kontakta Sara Ström på park och natur som kan berätta mer: 08-606 85 59.

FOTO: PEDER CURMAN

Tillgänglighetsdatabas

● Haninge kommun har nu anslutit sig till tillgänglighetsdatabasen (TD). I denna databas ska medborgarna själva kunna söka information om tillgängligheten i offentliga verksamheter. Genom att använda databasen ska medborgaren själv kunna avgöra om han eller hon kan besöka platsen eller inte. I databasen ska det till exempel gå att få fram information om det går att ta sig in i en byggnad med rullstol eller inte. I dagsläget har cirka 50 offentliga verksamheter inventerats i Haninge och under 2015 kommer ytterligare ett 50-tal att läggas in i databasen. Exempel på offentliga verksamheter är kulturhus, bibliotek och träffpunkter. Gå in på t-d.se, så får du veta mer.

TD är idag den enda databas i Sverige som erbjuder information till invånare och besökare om tillgänglighet i vardagen.

Gör Haninge tryggare!

● Vill du arbeta ideellt med att göra Haninge tryggare? Du har möjlighet att göra det genom att gå med i Grannstöd. Grannstöd består av frivilliga som på dagtid patrullerar – alltid två och två – iförda gula Grannstödsbilar. De åker runt i Grannstödsbilar (känns igen på logotyp) och promenerar också i bostadsområdena.

De pratar med boende och tipsar om åtgärder som kan förebygga brott i bostäder. De står i direkt kontakt med polisen som tipsar om vilka områden som är aktuella att besöka och om de lägger märke till något misstänkt meddelar de polisen.

Blotta närvaron av Grannstöd kan förebygga brott och uppgiften består i att synas, observera och rapportera. Vill du gå med i Grannstöd? Du som vill vara med får en utbildning av Polisen (3 timmar) och får också lära dig hjärt- och lungräddning (det finns en hjärtstartare i bilarna som Grannstöd åker runt i). Du är också välkommen på en provtur.

Vill du veta mer? Gå in på grannstodhanninge.se Eller kontakta: Göran Blomqvist, 070-650 96 21.

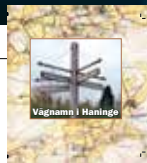
Du kan också mejla grannstod@grannstodhanninge.se

Blommor som skimrar i blått

Sommarblommorna som tar över efter vårfloret planteras ut till midsommar och i år kan du hitta lite ovanligare växter, som två sorters blåsalvia, blomman för dagen och jungfrun i det gröna. Men vi bjuder också på älskade klassiker som petunia och lobelia. Flera av planteringarna blir som luftiga ängar med gräs, jätteverbena och chokladblomma och för att gynna den biologiska mångfalden ser vi alltid till att ha med växter som insekterna gillar, i år har vi till exempel fjärilsbuske och rosmarin.

FOTO: JÖRGEN SCHWARTZKOPF

Boken "Vägnamn i Haninge" finns att köpa hos bokhandlare i Haninge och i receptionen i Haninge kommunhus (pris cirka 100 kronor).

VARFÖR SAKNAS ETT AV STJÄRNTECKNEN?

Vädurens gata, Lejonets gata, Jungfruns gata ... i Brandbergen har gatorna fått namn efter stjärntecken i zodiaken. Men ett av de tolv stjärntecken saknas – vet du vilket? Och varför saknas det? Läs om Vega och vägnamn på sid 24, så får du svaret.

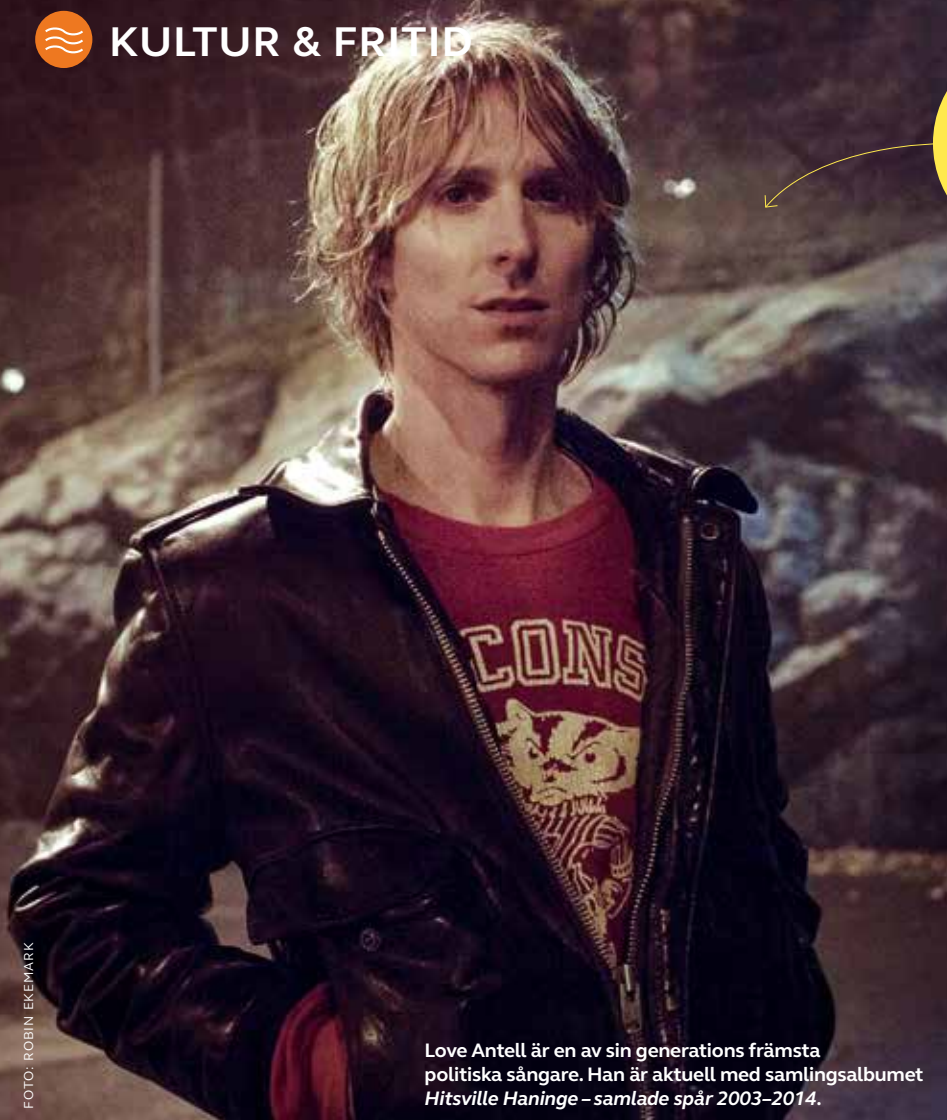

FOTO: ROBIN EKEMARK

Love Antell är en av sin generations främsta politiska sångare. Han är aktuell med samlingsalbumet *Hitsville Haninge – samlade spår 2003–2014*.

Artisten Love Antell har sina rötter i Finland. På Haningedagen kommer han att sjunga också på finska.

Teatersport: Kommunens två stora teatergrupper – Ormteatern och RoJ-teatern – bjuder upp till en teatersport-tävling. Med hjälp av improvisationsteater lockar aktörerna till skratt och tävlar om publikens gunst. Och alla har gränslöst roligt tillsammans.

Vägen Ut: Med omsorg och sjudande kreativitet lyfter Vägen Ut fram unga musikaliska begåvningar på löpande band. Under Haningedagen får vi uppleva några av dem.

MOVE: Lakeside presenterar MOVE dansfestival. Dansen lockar många. Under Haningedagen får vi ta del av en dansfestival i miniatyr. Kanske i fontänens vatten eller mitt bland Haningedagens tusenhövdade publik.

DESSUTOM:

- Uppvisningar av bland annat taekwondoklubben Viking och Ormteaterns barngrupper,
- Kommunen delar ut miljöpriset, jämställdhetspriset och mångfaldspriset
- Litet föreningsforum om social hållbarhet. Rundabordssamtal om föreningslivets betydelse för ett socialt hållbart Haninge.
- Prova på-aktiviteter på området.

Stadsfest med Love Antell

TEXT MARGARETHA PICANO

Dans- och musikteater, rockmusik och familjeunderhållning, spröda musiktoner, häftiga idrottsupplevelser och mycket cykel. Det händer på årets Haningedag som arrangeras på Poseidons torg, i hjärtat av den spännande framväxande stadskärnan. Och i år är scenerna främst till för Haninges egna utövare.

Söndagen den 13 september klockan 12.00 startar Haningedagen. Fram till klockan 17.00 bjuds det på aktiviteter och upplevelser av olika slag. Samma dag genomförs cykeltävlingen Velothon Stockholm genom kommunen.

Tanken är att det ska bli ett årligt återkommande evenemang. Tävlningen går i flera storstäder som Berlin, Wien, Philadelphia, Istanbul, Cardiff, Paris.

UR PROGRAMMET:

På de fyra scenerna kan du bland uppleva:

Love Antell: Känd från tv-programmet *Så mycket bättre* och från det Haningebaserade bandet Florence Valentine som gjorde stor succé på Stockholms scener. Love Antell kommer tillbaka till Haninge för att uppträda på Haningedagen.

Dust: Hårdrockande Haningebandet Dust med Dr Rock (Örjan Englin) lockar publik i alla åldrar. Dr Rock är också känd som tidigare programledare för Rockklassiker.

Klumpekloss: Klumpekloss är en nyskriven teatersaga som utspelar sig i vår tid. Den handlar om en 300 år gammal trollkärning som vill efterlikna människorna. Hon lever i gammelskogen med sin vän räven Yvis von Granqvist och trollungen Vildfröe.

Cykeln i fokus:

Aktivitetserna under Haningedagen 2015 kretsar kring cykel, hälsa och friluftsliv. Cykeln är inte bara ett billigt och hälsosamt transportmedel – världen över har den har också stor betydelse för hur framtidens städer ska planeras. I konsthallen kan du passa på att se på cykelutställningen om cykelns betydelse för samhällsutvecklingen.

Velothon Stockholm: Det finns stora chanser att heja på deltagarna i Velothon Stockholm. Cykelmotionärer och elitcyklister kommer framsusande och möter Haningedagen när de passerar på gamla Nynäsvägen.

Velothon arrangeras av La Gardère Limited i samarbete med Svenska cykel-förbundet.

MER INFORMATION

Mer information om Haningedagen och Velothon kommer att finnas på haninge.se. Du kan också läsa mer och anmäla dig till cykeltävlingen på velothon-stockholm.se eller facebook.com/velothonsthlm

Svanenmärkta hus färgstämda i naturen och med direktåtkomst till skogen från tomten är några av de boenden som nu byggs i Vega.

Rapport från gröna byggen

TEXT BERT OLA GUSTAVSSON FOTO FREDRIK HJERLING

Nu börjar planerna för ett grönare Haninge att ta konkret form. Första byggetappen i Vega pågår och spaden har äntligen satts i jorden för den nya pendeltågsstationen. Handen förbereder ett city som växer på höjden och i Albyberg har det första innovationsföretaget flyttat in i nya företagsparken.

I början av maj startade inflyttningen i NCC:s 49 Svanenmärkta hus i Vega.

– Alla hus är slutsålda sedan ett antal månader. Under de senaste åren har intresset för energisnåla och miljöanpassade hus blivit mycket starkare och det Svanenmärkta bostadsområdet i Vega är det andra i landet som vi bygger med särskilt tuffa miljö- och klimat-

krav, berättar Tomas Sandstedt, projektchef vid NCC Boende.

Alla material som ingår i husen är noggrant kontrollerade så att de inte innehåller miljöfarliga eller giftiga ämnen. Inga trävaror kommer från skyddsvärda skogar. Energimässigt ligger husen bra till med ett förbrukningssnitt på 40–48 kilowattimmar per kvadratmeter

och år. Förbrukningen varierar en aning på grund av om husen är fristående eller byggda som radhus. Kontrollen är mycket noggrann så att de färdiga bostäderna uppfyller alla samhällskrav vad gäller exempelvis fukt-frihet, ljudisolering, brandsäkerhet och tillgänglighet.

– Vi har lagt mycket jobb på färgsättning i jordnära färger som passar den intilliggande skogen och på att få rätt höjdsättning på varje hus i Vega. Varje tomt har egen, direkt anslutning till skogsmarken, berättar Tomas Sandstedt.

I maj togs också första spadtaget för den nya pendeltågsstationen som ska länka ihop Vega med Stockholm i norr och Nynäshamn i söder. Trafikverket bygger stationen i samarbete med Haninge kommun och SL.

De första resenärerna ska kunna kliva på från den nya stationen under våren 2019. Cirka 4 200 personer om dagen beräknas resa från Vega och det tar 25 minuter med tåget in till Stockholms central, till Handen bara fem minuter.

Enligt SL:s utredning är samhällsnyttan av den nya pendeltågsstationen mycket stor. Den underlättar pendling till och från arbetsplatserna i Stockholmsregionen och bilresorna beräknas minska med 800 om dagen. Resenärerna till pendeltågen kan ta sig från omgivande områden inte bara med buss utan också till fots och med cykel via nya vägar, en bro och

Smart Microfiber System är först på plan i Albyberg med 4 000 kvadratmeter skräddarsydda lokaler. Albyberg blir ett helt unikt industriområde med kombination av trivsel och effektivitet. Ett utmärkt ställe att ta utländska kunder till, tycker Daniel Broman, marknadschef.

”Varje tomt har egen, direkt anslutning till skogsmarken.”

en tunnel i anslutning till stationen. Cirka 200 parkeringsplatser för infartsparkering planeras liksom en cykelparkering vid stationsentrén.

I centrala Handen pågår förberedande flytt av vattenledningar, fjärrvärme och el- och telekablar inför byggstarten av Haningeterrassen i höst.

– Mark- och ledningsarbetena beräknas vara klara tills oktober, berättar Vesa Tuomainen, anläggningsingenjör på Haninge kommun.

I början av augusti försvinner parkeringsplatserna framför kommunhuset när bygget av den nya busstationen startar.

I höst börjar också bygget av bostadsrättsföreningen Blickens skyskrapa. Där bygger Riksbyggen ett 18-våningshus med 85 lägenheter som blir Haninges högsta. Huset får bland annat en spektakulär takterrass med fantastisk utsikt.

Beslut om det planerade specialistcentrumet väntas också under hösten.

Vad ska då den nya stadskärnan kallas i

framtiden? Haninge stad, Handen eller bara rätt och slätt Haninge? Det är några av de förslag som finns sedan tidigare.

– Nu påbörjar vi ett noggrannare varumärkesarbete för att på sikt öka kännedomen om den nya stadskärnan som börjat byggas, berättar Charlotte Persson, processledare på Haninge kommun.

Arbetet sker i tre delar: Först ska man reda ut hur kännedomen om området är i Stockholmsregionen idag, en så kallad nollmätning. Därefter gäller det att fastställa ett varumärke och gemensam framtida benämning på Handen–Vega och delar av Brandbergen. I arbetet ingår också att hitta strategier för hur och till vilka den nya citykärnan ska marknadsföras.

– Det är jättestora förändringar på gång när vi bygger stad. Vad vi ska kalla den får kom-

ma under processens gång. Till årsskiftet ska vi vara klara, säger Charlotte Persson.

Industriparken Albyberg fick sin första hyresgäst när Smart Microfiber System flyttade in i mars. Företaget utvecklar bland annat högteknologiska städprodukter som säljs i ett 30-tal länder. Här handlar det inte längre om kemikalier och slit och släng utan istället om ny teknologi, refill och miljöanpassning.

– Vi är ett innovationsföretag som startade för 20 år sedan i liten skala. Nu känns det väldigt skönt att flytta ihop verksamheten till ett ställe, säger Daniel Broman, marknadschef.

Smart har skräddarsydda lokaler på cirka 4 000 kvadratmeter i Albyberg. Här blir det lager och arbetsplats för cirka 45 personer, 15 på kontoret och ett 30-tal Samhällsanställda som sätter samman och paketerar företagets miljöanpassade produkter.

– Vi har helt kemikaliefria städssystem, en rad egna patent och ett nära samarbete med Svanen. Miljötänket har funnits med i hela byggprocessen med LED-belysning, bergvärme och luftslussar till lagret. Just nu tittar vi på också på hur det funkar med solpaneler på taket.

– Fortfarande är Albyberg mestadels sprängsten och leråker, men det känns ändå hur fint här kommer att bli i framtiden med skog, fågelliv och promenadstråk. Det här blir långt ifrån ett ordinarie industriområde och det passar oss perfekt, säger Daniel Broman. ●

HÄR FINNS MER BYGGINFO!

Vill du ha mer information om utbyggnaden av Vega? Då kan du följa bygget på Vegas nya webbplats! Här hittar du alltid det senaste om vad som pågår i området. www.haninge.se/vega Haningeterrassen har en egen ingång på Haninge kommuns hemsida. Klicka på bilden så kommer du till den senaste informationen. Har du frågor? Maila dem till haningeterrassen@haninge.se så får du svar!

Halvtid för framtdsplan 2030

● Den nya översiktsplanen för Haninge ska ge ett helikopterperspektiv på mark- och vattenanvändningen i hela kommunen i framtiden. Översiktsplanen har siktet ställt mot framtidens Haninge år 2030 och även utblick mot tiden mellan åren 2030–2050.

– Fokus ligger på utbyggnaden av den nya regionala stadskärnan i Handen men även på förtätningar av bostäderna i närhet till övriga pendeltågsstationer i kommunen. Vi räknar med en fortsatt utbyggnad av attraktiva bolägen med runt 600 bostäder om året fram till år 2030. Behövs det så finns det plats för ännu fler bostäder i Haninge, säger Erik Andersson, översiktsplanerare.

– Tanken är att Haninge ska fortsätta växa i takt med övriga Stockholmsregionen. Planen tar också sikte på hur vi ska knyta ihop olika kommundelar som Vega, Handen och Brandbergen i ett större perspektiv. Bortom år 2030 har vi reserverat plats för en eventuell spårväg från Flemingsberg via Handen mot Brandbergen och sedan vidare norrut till Tyresö.

– Ledstjärnan för översiktsplaneringen denna gång är att bygga hållbara framtida stadsmiljöer ur ekonomisk, ekologisk och social synpunkt.

Under sommaren och fram till sista augusti ställs den nya översiktsplanen ut för samråd på webben, kommunens bibliotek och i kommunhuset. Det blir också tre större samrådsmöten med politiker och tjänstemän.

Under kommande höst och vinter bearbetas planen i enlighet med synpunkterna som kommit in och nästa vår ställs den reviderade översiktsplanen ut. Först under hösten 2016 är planen klar för beslut.

”Vi räknar med en fortsatt utbyggnad av attraktiva bolägen med runt 600 bostäder om året fram till år 2030.”

Brandbergen tar klivet in i framtiden

TEXT BERT OLA GUSTAVSSON

Hur ska Brandbergen utvecklas i framtiden? Svaren från Brandbergsborna på den frågan har ställts samman till ett utvecklingsprogram för området. Framtidsidéerna är många – utbyggnad av centrum, förtätning av bostäder och ombyggnad av busstorget bland annat.

Idag bor 11 000 personer i stadsdelen – 45 procent i hyreslägenheter, 40 procent i bostadsrätt och 15 procent i villor. Det som efterfrågas mest är små lägenheter – något som det är ont om i Brandbergen. Det visar den medborgardialog som genomfördes under förra året med möten, workshops och trygghetsvandringar.

– Intresset har varit stort bland boende, butiks-innehavare och fastighetsägare. Det är roligt att så många kommit till oss med tankar och idéer om Brandbergens framtid, säger Mirja Thår-lin, samhällsplanerare på Haninge kommun.

Planerarna har försökt ta reda på dels vad som behöver göras på kort sikt – de närmaste fem åren, dels på längre sikt fram till år

2030. Resultatet är ett utvecklingsprogram för Brandbergen som nu är ute på samråd till 15 juni och som efter revidering ska antas i fullmäktige under hösten.

– Ett utvecklingsprogram är ett dokument med en vision för område. Det bildar underlag för framtida planering av Brandbergen, men innehåller inte några bindande förslag, berättar Mirja Thårlin.

Bland de många idéerna för framtidens Brandbergen finns ett förslag till upprustning av befintliga gång- och cykelstråk i hela området. Parkeringsplatserna behöver dessutom effektiviseras och förses med laddningsmöjligheter för elbilar.

Men Brandbergsborna efterlyser också möjligheter till andra fritidsaktiviteter än sport. Där skulle ett allaktivitetshus kunna vara ett bra alternativ. Att odla på hus-taken är ett annat fritidsalternativ som bör utredas.

Med hjälp av nya gång- och cykelvägar via en ny bro över 73:an kan Brandbergen på sikt växa ihop med den nya stadskärnan – i höjd med nuvarande Handens industriområde.

Parallellt med utvecklingsprogrammet utreds också möjligheterna för en ny detaljplan för Brandbergens centrum. En plan som skulle göra det möjligt att utveckla centrumet och bygga bostäder.

Fram till 15 juni kan alla komma med synpunkter på utvecklingsprogrammet. Därefter revideras förslaget och går vidare till beslut i kommunfullmäktige. ●

Läs utvecklingsprogrammet och lämna synpunkter:
haninge.se/brandbergen

Meeri ny vid Haningerodret

TEXT BERT OLA GUSTAVSSON FOTO FREDRIK HJERLING

Hon är ny i Haningetoppen men inte i politiken. Med 18 års erfarenhet kan Meeri Wasberg (S) vid 41 nu lägga kommunstyrelseordförande till uppdragslistan.

– Jag hade inte tänkt bli kommunalråd. Men det är mycket i mitt liv som jag inte detaljplanerat – som ett långt fackligt engagemang eller att sitta i riksdagen exempelvis, säger hon.

Uppdraget kom med kort varsel. Hon stod som nummer två på fullmäktigelistan och hade snarare siktet inställt på ytterligare en period i riksdagen. Men en vecka innan valet i höstas blev hon upprörd och meddelad att hon nu var förstanamn och valledare.

Fortfarande i april står ett antal flyttlådor med riksdagsmaterial hemma i hallen på Muskö i väntan på uppackning.

– Det var nätt och jämnt att jag hann åka in till riksdagen och plocka ihop. Det blev en väldigt intensiv och annorlunda höst. Men nu känns det väldigt roligt att vara kommunalråd och kommunstyrelseordförande!

Helt ny är Meeri Wasberg inte i Haningepolitiken. Förutom en rad uppdrag i nämnder och styrelser fungerade hon under en period i slutet av förrförra mandatperioden exempelvis som informellt biträdande oppositionsråd.

Men mest har hon varit fritidspolitiker vid sidan av det ordinarie arbetet, senast som arbetsförmedlare, förutom en del inhopp på heltid som ersättare i riksdagen. Hon har också lång facklig erfarenhet från fackförbundet ST, tidigare Stats tjänstemannaförbundet.

Hur började ditt politiska engagemang?

– Jag blev förbannad på ett drygt bemötande från en politiker. Den gången gällde det församlingsverksamhet, jag var 20 år då och ledare för en kyrkokör.

– Sedan dess är jag socialdemokratisk partimedlem. Vi bör solidariskt hjälpas åt i samhället tycker jag. Den som för tillfället behöver hjälp ska få det. Imorgon kan det vara jag som behöver stöd, vem vet?

Det fackliga och politiska engagemanget förde så småningom Meeri Wasberg till riksdagen. Enligt protokollen motionerade hon där om allt från kopparstöld till skärgårdsutveckling och socialt arbete.

– Jag är otroligt nyfiken av mig och politisk allätare. Det bästa jag vet är att träffa nya människor och få ny kunskap. Och då trillar man på grejer – som exempelvis kopparstölder. Om stölder blir samhällsfarliga bör de kanske behandlas på ett nytt sätt.

– Har jag något politiskt specialområde så är det arbetsmarknadspolitik. Jag brukar säga att jag själv är resultatet av en lyckad arbetsmarknadspolitik åtgärd. Jag var ungdomspraktikant i sex månader på arbetsförmedlingen. Sedan fick jag olika vikariat och så småningom den fasta anställning som jag nu är tjänstledig från.

– I riksdagen handlar det om politik på ett principiellt plan. I kommunen är det mer skruv- och mutternivå. Här ska välfärden levereras och invånarna få sina behov av skola och omsorg tillgodosedda. Kommunalarbets-

”Jag blev förbannad på ett drygt bemötande från en politiker ... jag var 20 år då och ledare för en kyrkokör.”

Meeri Wasberg

uppdraget är mycket mer ”hands on”, men båda uppdragen har sin charm!

Meeri Wasberg är Musköbo med ”stamtavla” – hon har rötter på ön från tionde generationen på farmors sida. Men det finskklingande förnamnet har hon fått via sin Helsingforsfödda mamma.

Den militära miljön på ön präglade inte hennes uppväxt så mycket som man skulle kunna tro, säger hon.

– Många farsor jobbade förstås på basen men inte min. Men vi var där och lussade när jag var liten – det var alltid ett luciatåg på massen och ett i berget. Vi fick skinksmörgås och lussebulle som tack. Skinkmackan minns jag fortfarande, det var lite högtidligt. Och så var det förstås ubåtsjaksåren på 1980-talet. Då spanade vi barn i vassen och försökte hjälpa till.

– Jag har faktiskt bott i Haninge i hela mitt liv. Jag gjorde en lov in på fastlandet över Västerhaninge, Handen och Jordbro under några år innan jag flyttade ut till ön igen 1996. Nu bor jag och min man i en kåk som min farmors kusin har byggt.

Att vara kommunalråd innebär att många arbetstimmar går åt oavsett veckodagar.

– Häromdan insåg jag att jag jobbat alla veckans timmar redan på onsdagen. Men många av arbetsmomenten ger ju också energi tillbaka. Blir det någon fritid över läser jag fantasy av Terry Pratchett, det ger bra avkoppling från protokoll och andra kommunala handlingar.

– Jag ser gärna på film och har en förtäring för brittiska deckare, lite anglofil är jag allt. Det händer att jag petar ner några blomfrön i trädgården också, men maken får sköta tomatodlingen.

– Jag har två bonusbarn och tre bonusbarnbarn. Det äldsta av barnbarnen fyller sex och är nu i den ålder då man är universums medelpunkt. Att umgås med henne är bra medicin mot egen högfärd.

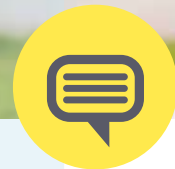
Och på söndagarna blir det ofta ”KSOP, KommunStyrelsens Ordförande Promenerar” för Meeri Wasberg:

– Jag brukar ta och knalla runt i någon av kommunalerna för att kolla läget. Om det ser skräpigt ut till exempel så brukar det resultera i ett sms till stadsbyggnadsnämndens ordförande! ●

Skärgårdsbo med solid stamtavla från Muskö – Meeri Wasberg är Haningebo av födsel och ohejdad vana. Här som så ofta ute på en söndagspromenad för att kolla läget i en av kommundelarna.

Martina Mossberg (M)
– oppositionsråd.

TRE FRÅGOR TILL MARTINA MOSSBERG

Aktiv opposition är min nya roll!

Efter fyra år i kommunledningen är Martina Mossberg (m) nu i opposition.

1 Har du laddat om?

– Ja, men det är en ovan situation. Alla viktiga utvecklingsfrågor som jag värnat om och drivit igenom måste jag nu bevaka i opposition. Men det parlamentariska läget i Haninge gör att vi får igenom en del frågor i fullmäktige, så det blir en väldigt rolig och aktiv oppositionspolitik.

2 Dina hjärtefrågor i opposition?

– Fortsatt utveckling av stadskärnan Haninge city och nya Vega, men också boende i skärgården och utbyggnad av våra företagsområden. Kort sagt – det som gör Haninge attraktivt för boende och företag.

– Men överst på listan ligger alltid ordning och reda på finanserna. Annars kan vi inte fortsätta satsa på skola och omsorg. Det är ju själva vitsen med kommunal verksamhet.

3 Du står listad för ett dussintal politiska uppdrag?

– Jag har uppdrag i bland annat Landstinget och SKL, Sveriges kommuner och landsting. I regionala frågor är det viktigt att ha ett Haningeperspektiv. Sedan är jag borgerlig vigselförrättare och viger ett tiotal par om året.

Tre vid rodet:
Petri Salonen (C),
Meeri Wasberg (S)
och Annica Hjerling (MP).

NYTT POLITISKT LÄGE – OCH NY KOALITION

TEXT BERT OLA GUSTAVSSON FOTO FREDRIK HJERLING

Haninge idag träffade samarbetskoalitionen (S) + (MP) + (C) efter 100 dagar vid makten och frågade: Är ni varma i kläderna nu och vad har ni utträttat?

– Det mest konkreta just nu är de 180 ungdomsbostäderna, renovering av Ornö skola plus starten på ett utvecklingsarbete av Årsta slott. Men det är väldigt mycket mer på gång i Haninge, tycker Meeri Wasberg, socialdemokrat och ny kommunstyrelseordförande.

Valet innebar maktskifte men också ett svårt parlamentariskt läge i Haninges fullmäktige. Samarbetskoalitionen mellan Socialdemokrat-

erna, Centerpartiet och Miljöpartiet kompletteras med Socialdemokraternas valtekniska samverkan med Vänsterpartiet. Men det räcker inte till majoritet, bara till en ”blockerande minoritet”.

– Efter valet stod (S) med lika många mandat som tidigare – 20. Vi började prata med Miljöpartiet som redan innan valet sagt att de skulle ta en diskussion med det parti som fick flest röster. Sedan vidtog arbetet med att få till en ny konstellation, berättar Meeri Wasberg.

– Visst finns det ett spänningsmoment i fullmäktige. Men den tidigare koalitionen kunde inte heller få ihop en majoritet. Från vår sida stod dörren också öppen för ett samarbete med Folkpartiet, som dock valde att

gå i opposition efter många mandatperioder i olika ledningskoalitioner. Erbjudandet om samarbete kvarstår, Haninge behöver samlings, inte splittring.

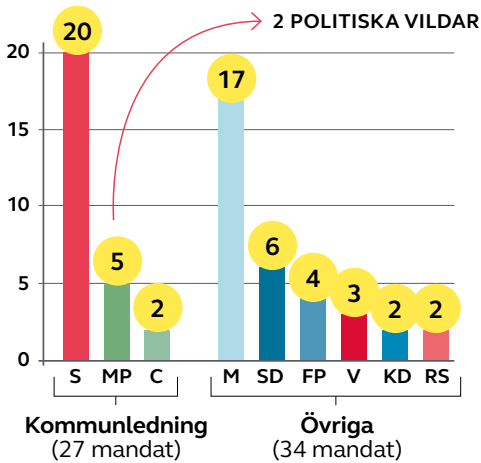
Petri Salonen, Centerpartiet, kommunalråd och förste vice ordförande i kommunstyrelsen tycker att samarbetskoalitionen är ett bra namn:

– Det var förstås inte självklart hur vi i Centerpartiet skulle göra efter valet. Vi hade många diskussioner innan vi landade i detta. Men faktum är att lokalpolitik är 90 procent verksamhet och bara tio procent ideologi, säger han.

– Kommunpolitiskt så hittar man lätt varandra. Vi började prata ihop oss och det kändes bra från början. Vi gör det här för att genomdriva de löften som vi lämnade i valrörelsen helt enkelt. Varför ska vi sitta i opposition och bara tycka och tänka när vi istället kan genomdriva det vi lovat?

För Miljöpartiet var det givet att gå in i förhandlingar med det parti som blev störst. Det hade partiet utlovat redan innan valet. Också det för att genomföra en så grön politik som möjligt, säger Annica Hjerling, kommunalråd för Miljöpartiet:

– Vi hittade ganska snabbt en samsyn för hur vi vill utveckla Haninge. Vi har bland annat kommit överens om att inrätta ett hållbarhetsutskott som ska jobba strategiskt

INSTABILT I FULLMÄKTIGE

Valresultatet i Haninge gav inga klara besked i höstas. Det blev till slut Sociademokraterna som med 20 mandat i fullmäktige tog över ledningen i samverkan med Miljöpartiet (fem mandat) och Centern (två mandat). Tillsammans med Vänsterpartiet (tre mandat) som valtekniskt samverkat med (S) kunde den nya blocköverskridande koalitionen räkna hem 30 av fullmäktiges 61 mandat. I april komplicerades situationen ytterligare då två Miljöpartister hoppade av men sitter kvar i fullmäktige som så kallade "politiska vildar".

med hållbarhets- och klimatfrågorna och den strukturen har vi fått på plats, säger hon.

Resultatet av partisamtalen blev också en omfattande politisk plattform (läs mer på kommunens hemsida) med ganska okontroversiella hjärtefrågor som utbildning, jobben, bostadsbyggande och höjda miljöambitioner.

– Det bästa under hela resan var att politiken verkligen fick stå i centrum under höstens samtal. Det var de politiska diskussionerna som blev utgångspunkten för hur ansvarsområdena och uppdrag fördelades. Det ger bra grund för fortsatta diskussioner, tycker Meeri Wasberg.

Men politik är inte bara att vilja utan också att prioritera och budgetramarna för 2015 är i stort sett orubbade jämfört med beslutet från sommaren 2014.

Med tanke på det instabila politiska läget i fullmäktige är samverkan och förslag som kan attrahera många partier en viktig grund för den nya koalitionen.

– Ett par frågor har vi tappat i kommunfullmäktige, det är inget att hymla med och vi har en ambition att hitta ett brett stöd för våra förslag. Ett blocköverskridande samarbete är det enda rimliga med tanke på det här valresultatet och det ställer krav på oss alla att vi måste förhålla oss ödmjuka till de utmaningar som kommunen står inför, säger Meeri Wasberg. ●

MEDBORGARUNDERSÖKNING 2015 – I SOMMAR ÄR RESULTATET KLART

● Vad tycker du om att bo och leva i Haninge? Har du möjlighet att påverka besluten i din kommun? För att få svar på vad medborgarna tycker har Haninge kommun tillsammans med Statistiska centralbyrån (SCB) under våren gått ut med en enkät till 1 200 slumpvist utvalda invånare.

MER!

Läs mer i "Nytt från Haninge kommun" i Mitt i Haninge

Då resultatet är klart kommer vi att publicera det på vår webbplats. Och kommunstyrelsens ordförande

Meeri Wasberg (S) har också lovat att medverka i Radio Haninge (98,5 MHz) för att presentera resultatet. Du och andra medborgare får då också chansen att ringa och ställa frågor.

Utifrån SCB:s undersökning tas tre index fram:

1. Betyg på kommunens verksamhet (nöjd-medborgar-index)
2. Betyg på regionen/kommunen (nöjd-region-index)
3. Betyg på inflytande (nöjd-inflytande-index).

Haninge kommun utreder romernas villkor

● Hur är det att vara bofast rom i Haninge? Går det att slå vakt om den romska kulturen – i skolan och på jobbet? Och hur går det med studier och arbete?

Dessa är några av de frågor som Gregor Kwiek fått i uppdrag av Haninge kommun att utreda. Syftet är att kartlägga de bofasta romer-

nas behov och att göra upp en plan för att göra det lättare för denna nationella minoritet att slå vakt om sina rättigheter. Det kan till exempel gälla rätt till tolk, modersmålsundervisning, studier och möjlighet att skaffa arbete.

FAKTA: I Sverige har romer funnits åtminstone sedan 1500-talet och de är idag en av landets fem nationella minoriteter. Romani är ett av de fem minoritetsspråken.

Luring tillbaka i parkerna

● Haninge kommun fortsätter att arbeta med riktiga hästkrafter i parkerna i Brandbergen och Jordbro. Den norska fjordingen Luring får i år hjälp av Nadine, som är en korsning mellan nordsvensk och halvblod. Kuskarna tömmer papperskorgar

och hästarna drar lasset hela sommaren. På måndagar är de i Jordbro och på onsdagar i Brandbergen. Förutom att dra vagnen, har hästarna till uppgift att sprida "ljus och glädje" omkring sig. Något de bjuder på, alldeles gratis.

Linnea Björnberg är en av de unga som informerat om Speak app ute i högstadieklasserna i Haninge.

Unga gör sin röst hörd med ny app

TEXT INGRID HULTHAGE FOTO EVA SIMONSON

”Tröttnar du på att aldrig kunna säga till de som bestämmer vad du tycker? Verkar politik fett tråkigt? Vill du ha makt på riktigt?”

Så står det att läsa på flygbladet om Speak app – en app som ska göra det lättare för ungdomar i Haninge att vara med och säga vad de tycker till de som bestämmer i kommunen.

Linnea Björnberg sitter intill travar av anteckningsböcker på ett bord i lärarrummet på

Tungelsta skola. På böckerna finns en etikett med Speak app-loggan och inuti har Linnea stuckit in flygbladet.

På Linneas ryggtavla – på tröjan – står det skrivet: ”Din åsikt är viktig”. Och det märks att det här med att unga får chansen att uttrycka sina åsikter engagerar henne starkt.

Snart ska hon och projektledaren för Speak app – Karin Ernehed – ut i en klass för att informera eleverna hur de kan påverka genom att använda sig av appen.

Och för att appen inte ska falla i glömska delar de ut anteckningsböckerna. Listigt för de kommer troligtvis plockas fram lite då och då:

– De här kommer att hålla över en längre tid, tror Linnea och jämför med marknadsföring i form av nyckelringar med olika sorters budskap.

Linnea har varit ute på många skolor och informerat om Speak app. Hur har det gått – är det någon skola som utmärkt sig med anamma budskapet extra mycket?

– Brandbergsskolan var så fin och eleverna var helt fantastiska, säger de båda samstämmigt och tillägger att eleverna var öppna och aktivt intresserade. Lärarna ställde också upp för att medverka och ge support.

Och nu har alltså turen kommit till Tungelsta skola – en av de cirka 100 klasser på högstadiet – skolår 7–9 – som de under våren gästade.

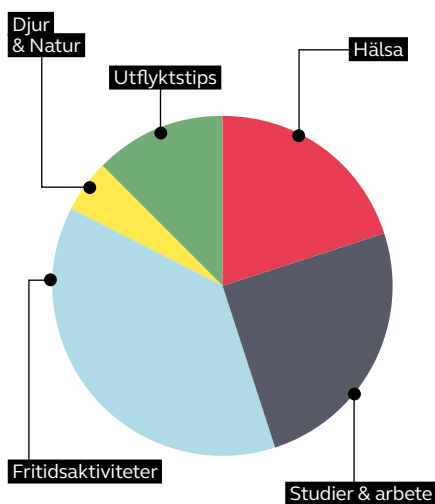
– Totalt har vi informerat cirka 2 500 elever, har Karin Ernehed räknat ut. Och nu är det dags för klass 8B att få ett besök av informatorerna.

– Som ung blir du ofta ifrågasatt då du säger

SPEAK APP SKA ÖKA INFLYTANDET

Speak app är ett treårigt projekt i samarbete mellan Rädda Barnen, Haninge kommun, Haninge ungdomsråd och Rädda Barnens ungdomsförbund. Projektet är finansierat av Arvsfonden. Projektet går ut på att öka barn och ungas inflytande i lokalsamhället.

EN AV SNABBFRÅGORNA VIA SPEAK APP:

Vad vill du läsa om i nästa nummer av Haninge idag? Svaret från de flesta var fritidsaktiviteter.

vad du tycker, påpekar Karin. Hon förklarar att appen ger eleverna chansen att komma till tals och att den också ger möjlighet att påverka de som bestämmer i kommunen.

Alla som arbetar på uppdrag åt Haninge kommun – såväl politiker som tjänstemän – har möjlighet att via appen lägga ut en snabbfråga till ungdomar och kan på så sätt fånga upp deras åsikter.

Appen ger också möjlighet åt unga – i sin tur – att komma med olika förslag till tjänstemän och politiker.

– Du kan till exempel lägga ett e-förslag och om du får 25 ”likes” – underskrifter – från andra som tycker likadant, kommer ditt förslag att tas upp i en av nämnderna där politikererna beslutar, påpekar Karin och fortsätter:

– Om ni får hela skolan att skriva under ett förslag, så kommer det förslaget att tas upp. Det finns alltså möjlighet att göra något seriöst av något som annars kanske alla bara går omkring och pratar om.

”Nice”, kommenterar någon av eleverna i klassen och en annan elev påpekar att det är lätt hänt att man tror att ”Äsch, det spelar ändå ingen roll vad jag tycker”.

– Det är smart att det är så enkelt att kunna påverka, tycker en av killarna i klassen.

Och en av tjejerna menar på:

– Tror att det är bra med appen, då får fler möjlighet att säga vad de tycker.

Det går också att framföra åsikter genom att skriva ner dem rakt upp och ner – ungefär

som i ett vanligt mejl (i ”Din åsikt är viktig”). Det är ungdomsrådet som tar emot dessa och jobbar vidare med dem. Det är frivilligt att uppge sitt namn, så den som vill vara anonym kan vara det.

Utöver snabbfrågor och förslag kan ungdomarna läsa om sådant som berör just dem i kalendern ”På gång”. Här dyker det till exempel upp sådant som rör Haninges fritidsgårdar och andra tips på fritidsaktiviteter för unga.

Sedan appen kom till, vad har varit allra mest populärt?

– Överlägset mest populärt var förslaget om gratis wifi över hela Haninge. Det förslaget fick 100 underskrifter, säger Linnea.

Ett annat förslag var att kommunen skulle dela ut gratis datorer till alla skolor i Haninge.

Och du som är ung, men inte har laddat ner appen ännu – passa på att göra det. Gå in på haninge.se/speakapp och ladda ner den. ●

VILL DU VETA MER?

Vill du veta mer om Speak app? Då kan du ringa 070-606 08 09 alternativt kontakta Karin Ernehed, 08-606 70 31, karin.ernehed@haninge.se eller Tina Vikor, 08-606 85 03, tina.vikor@haninge.se.

SJU FRÅGOR TILL
LINA AXELSSON KIHBLBLOM:

”Haninge har en speciell plats i mitt hjärta”

TEXT BERT OLA GUSTAVSSON

FOTO FREDRIK HJERLING

Som rektor på Ronnaskolan i Södertälje nådde Lina Axelsson Kihlblom ryktbarhet sedan hon lyckats vända resultaten i högstadiet rejält trots en strid ström av nyanlända elever.

Efter ett mellanspel i Nyköping är hon nu ny grundskolechef i Haninge kommun. Hon är också medlem i regeringens skolkommission som bildades i april. Kommissionen ska föreslå åtgärder bland annat för att förbättra kunskapsresultaten och för ökad kvalitet i undervisningen.

1. Ditt första jobb som lärarvikarie var på Jordbromalmsskolan. Vad lärde du dig där?

– Jag lärde mig framför allt att det är svårt för en skola att kompensera om många i en klass har kommit efter. Det tär på framtidstron hos eleven och det gör det tufft.

2. I Ronna höjdes gymnasiebehörigheten från 52 procent till 75 på några år. Hur gick det till?

– Jag har inga enkla recept, utom att arbeta med prognoser och många åtgärder och då menar jag verkligen åtgärder som är genomgripande. Det är bättre att fråga vad som krävs än vad man kan göra. Många elev-, lärar- och föräldramöten blev det då vi frågade hur det gick. Att fråga och tjata kan vara ett sätt att visa att man tror på någon, att man bryr sig. Det är inte alltid så populärt, men när eleverna står där i juni med betyg i handen är de glada. De måste känna att man kämpar för dem.

3. Varför valde du jobbet i Haninge?

– Haninge har en speciell plats i mitt hjärta sedan mitt år i Jordbro, jag gillar kommunen helt enkelt.

4. Vad är de viktigaste lärdomarna som du tagit med dig?

– Att jag inte har svaren, men att jag kan förbättra och förändra om jag vill. Har en enorm tilltro till förändring och utveckling. Frågor är ibland bättre än snabba svar.

5. Vad sätter du fokus på först?

– Att förstå och lära känna. Skolan är väldigt komplex med många olika yrkesgrupper och olika processer. Det finns inga snabba lösningar som passar alla.

6. Du är välkänd inom skolvärlden från UR:s teveprogram Rektorerna. Vad har det betytt för dig och är det Haninges tur att vara med i programmet nu i höst?

– Tyvärr, uppföljningen av Rektorerna är redan inspelad och kommer att sändas under 2015, sedan får det nog vara slut. För mig var serien viktig för att ge en bild av verkligheten. Det är så lätt att tro att skolan är som den var när man själv gick i den – men mycket har hänt. Serien var också viktig för att visa att alla elever och elevgrupper är fina och att det är en gåva att få lära känna dem.

7. Du lär vara utbildad stå upp-komiker? Berätta mer om det och andra fritidsintressen!

– Det var en känd irländsk stå upp-komiker som hade kurser i Madrid och jag ville utsätta mig för det svåraste och pinsammaste jag visste. Efter tre dagars intensiv träning skulle jag uppträda inför en fullsatt salong. Fem minuter har aldrig varit så långa. Numera håller jag mig mest till inredning, älskar glas och sten, men vem vet vad jag hittar på i framtiden? Tycker om att skriva också, men det är svårt. ●

”Att fråga och tjata kan vara ett sätt att visa att man tror på någon, att man bryr sig. Det är inte alltid så populärt, men när eleverna står där i juni med betyg i handen är de glada. De måste känna att man kämpar för dem”, säger Lina Axelsson Kihl-blom, ny grundskolechef i Haninge kommun.

Bäst jobbchans för vårdadministratörer

● Utbildningen till vårdadministratör kan leda till många olika jobb: bland annat medicinsk sekreterare, marknadsassistent på läkemedelsbolag eller klinikassistent.

– Varje år utexamineras ett trettiotal elever i Haninge som samtliga får arbete. Vi har ett stort intresse för vårdadministratörslinjen, med fler sökande än vad vi har platser, berättar Paul Heiwe, rektor för Centrum Vux i Haninge.

– Det är stenhård konkurrens mellan ansökningarna. Därför är det extra roligt att kommunen nu beviljats ytterligare en intressant utbildning, nämligen till logistiker/speditör. Utbildningen som startar i januari nästa år passar som hand i handske här i Haninge, säger Paul Heiwe.

– Vi har de bästa förutsättningar att ge våra studenter en riktigt bra logistikutbildning med bra praktikplatser som leder till framtidsjobb.

Yrkehögskolan har funnits sedan 2010. De flesta utbildningarna kombinerar teori med praktik på en eller flera arbetsplatser.

KÄLLA: INBLICK HANINGE NR 2-2015

Forum för forskande förskoleutveckling

● Hur kan man utveckla det utforskande arbetssättet i förskolan? Svar: Genom att fortbildade förskollärare anordnar ”veckoforum” för kollegorna.

Marianne Tegenfeldt och Eva Sälling på Vega förskoleenhet är två av ett trettiotal förskollärare från Haninge som går en fördjupad pedagogikutbildning i samarbete med Reggio Emilia Institutet.

Sedan i höstas har de fått lära sig mer om ledarskap och materialhantering samt hur de kan utveckla barnens utforskande arbetssätt i olika projekt.

Parallellt med det egna förkovrandet tar Marianne och Eva ”hem” de nya kunskaperna och vidarebefordrar dem till sina kollegor. På så vis kommer pedagogutbildningen all förskolepersonal till del. Varje vecka hålls ett forum

Några av deltagarna ska skulptera en växt i lera, andra rita av samma växt i blyerts och kol.

FOTO: ANNA RUT FRIDHOLM

för förskollärarna och varannan vecka för barnskötarna, eftersom de är så många. På forumen prövas olika uppgifter byggda på vad de själva lärt sig.

– Det är först när vi arbetar själva med det som barnen gör som vi verkligen förstår deras process. Då blir det också lättare att se hur vi kan hjälpa barnen vidare, säger Marianne Tegenfeldt.

Inför, under och efter varje forum och uppgift reflekterar gruppen över hur uppgiften gått och hur de kan använda den på bästa sätt med barnen. Arbetssättet har lett till flera konkreta resultat, anser Eva Sälling. Som att man nu har infört vatten och många nya skogsmaterial i barnens arbetshörnor:

– Vi tänker väldigt mycket på hur vi ska berika miljön i förskolan, eftersom barnens möjligheter att utforska påverkas av vad de har för material och verktyg att tillgå. Här har vi haft stor nytta av pedagogutbildningen i hur vi kan tänka och göra, säger hon.

– Dessutom har öppenheten mellan pedagogerna ökat, liksom kunskaperna i hur man lotsar barnen i den utforskande arbetsprocessen.

KÄLLA: INBLICK HANINGE NR 2-2015

5

MILJONER EXTRA TILL SKOLAN

Kommunfullmäktige i Haninge har beslutat utöka grund- och förskolenämndens budget med fem miljoner kronor. Extrapengarna går främst till skolor med många nyanlända elever.

KÄLLA: INBLICK HANINGE NR 2-2015

Här klappar boken på dörr'n

Så är det dags, äntligen kommer boklådan med nya låneböcker. Lena M Olofsson från biblioteket i Haninge kulturhus har just plingat på dörren hemma hos en av låntagarna – bokälskaren Suzanne Karlsson.

TEXT INGRID HULTHAGE FOTO FREDRIK HJERLING

I lådan ligger 7–8 böcker som Lena har plockat ihop. Men ungefär en vecka i förväg har hon ringt till Suzanne för att höra vilka önskemål hon har.

– Suzanne är en storläsare som läser all slags litteratur, gärna deckare, säger Lena.

De har roligt tillsammans när de pratar om böcker.

”Boken kommer” är en tjänst som funnits i 15 år. Alla som av olika skäl inte kan ta sig till biblioteket har möjlighet att få den här tjänsten.

Låntagarna – idag 24 personer – finns runt om i kommunen. De flesta är seniorer, men alla i alla åldrar har naturligtvis möjlighet att använda sig av tjänsten.

– Den yngsta låntagaren är född på 60-talet och är nyopererad och kan därför inte ta sig till biblioteket.

Och självklart måste man ha ett giltigt skäl för att bli ”Boken kommer”-låntagare. Det duger inte att man är för bekväm eller vill spara tid.

– Nej, det går inte att säga: ”Jag har inte tid att gå till biblioteket, för jag ska ut och shoppa”, säger Lena skämtsamt.

Bland böckerna i boklådan finns bland annat ”Den röda grevinnan”. Boken som fick Augustpriset 2010 är skriven av Yvonne Hirdman och handlar om författarens mamma. I juryns motivation står bland annat att läsa: ”Boken ger ett oförglömligt porträtt av en charmfull och begåvad kvinna och en färgstark bild av mellankrigstidens Europa.”

Bilden av mamman har författaren pusslat

”Vi har roligt tillsammans när vi pratar om litteratur.”

ihop genom att använda sig av traditionella historiska källor, men också av privata brev, intervjuer och personliga minnen – skriver juryn.

– Jag tänkte att den här boken skulle passa just Suzanne, säger Lena om sedan i höstas har arbetat med ”Boken kommer” på biblioteket. På den tiden har hon också hunnit lära känna låntagarna och deras smak.

Suzanne – hur kommer det sig att du är en sådan flitig bokläsare? Det går att gissa sig till att du redan som barn läste en hel del böcker...

– Jo, det stämmer. Min mamma var bibliotekarie innan hon gifte sig, berättar Suzanne som mest av alls minns Elsa Beskow och Hattstugan. Att hon läste Gösta Knutssons böcker om Pelle Svanslös.

Hur fick du reda på att ”Boken kommer” finns?

– Det var någon från kommunen som kom till mig och informerade om de olika tjänster som erbjuds, bland annat om ”Boken kommer”.

Suzanne har artros och har opererat höften och har därför haft bekymmer med att ta sig till biblioteket. Med assistans av färdtjänst har dock Suzanne och även några av de andra låntagarna lyckats ta sig till kulturhusbiblioteket för en träff i maj.

– Vi vill bjuda in just de här låntagarna och visa biblioteket och de tjänster vi har, berättar Lena M Olofsson.

Låntagarna blev guidade runt och fick utöver boktips också ta sig en titt på e-böcker på läsplattor, men också på ljud- och talböcker (även digitala). Biblioteket kommer att bjuda in till liknande träffar höst och vår.

Låntagare står ofta på kö för att låna populära böcker, men – Lena avslöjar en hemlighet.

Boken kommer har ett eget bokbestånd med böcker åt just sina låntagare. ●

VILL DU HA TJÄNSTEN "BOKEN KOMMER"?

● Du som har en funktionsnedsättning eller är långvarigt sjuk kan få låna böcker eller musik en gång i månaden via "Boken kommer". Det du beställt levereras hem till dig och utan kostnad. Du får låna i sex veckor. Vill du ha tjänsten "Boken kommer"? Ring 08-606 80 05 eller mejla till bokenkommer@haninge.se. Haninge kommun har också en bokbuss som kommer till flera olika platser där det inte finns några bibliotek. Turlista och platser hittar du på bibliotek.haninge.se. Du kan också ringa 070-340 74 73 eller mejla till bokbussen@haninge.se.

HANINGE TALTIDNING

● Skulle du vilja lyssna på reportage och intervjuer om Haninge kommun? Det har du möjlighet till om du prenumererar på Haninge taltidning – en tidning som speglar det som är aktuellt inom kommunens olika verksamheter. Tidningen innehåller också notiser och meddelanden. Även nya talböcker presenteras. Du får också tips på olika evenemang. Sist i tidningen ges "Haninge i media" med citat eller referat från olika medier. Du kan prenumerera på tidningen via haninge.se/taltidning (se meny till höger). Välj mellan att få den som CD- eller DAISY-skiva – alternativt som mp3-fil via e-post.

TALBÖCKER

● Visste du att alla som har svårt att läsa böcker har möjlighet att låna talböcker (inlästa böcker) på biblioteket? Det kan finnas olika skäl till att det är svårt att läsa. Det kan bero på synen, dyslexi eller något annat – till exempel en muskelsjukdom som gör det svårt att hålla i en bok. Om du är intresserad av att låna talböcker, så hör av dig till biblioteket!

Böckerna skickas hem till dig i plastemballage med din adress och du kan enkelt skicka tillbaka boken (du bara vänder på etiketten på emballaget och skickar tillbaka boken med posten). Du behöver inte betala något porto för att skicka tillbaka böckerna du lånat. Slå 08-606 85 70 till talboksinformation.

BIBLIOTEK PÅ WEBBEN

● Om du har rätt att låna talböcker kan du också använda dig av Legimus som är ett bibliotek du hittar på webben. I Legimus katalog kan du söka efter de böcker du vill låna och ladda ner dessa böcker på din dator, mobiltelefon eller surfplatta – alternativt Daisy-spelare (särskilda spelare som gör det möjligt att navigera mellan kapitel, rubriker och sidor). Legimus har också en app där du kan ladda ner och läsa talböcker (appen heter just Legimus). Om du ska låna via denna app måste du ha konto och inloggningsuppgifter. Dessa får du på ditt bibliotek. Det är Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) som ger ut alla talböcker och som står bakom Legimus. Vill du veta mer om Legimus? Gå in på legimus.se

Miljön – vinnare när fem lastbilar blir en

TEXT BERT OLA GUSTAVSSON FOTO FREDRIK HJERLING

En varuleverans istället för upp till fem om dagen. Kortare körsträckor, minskade utsläpp av växthusgaser och mindre trafik kring förskolor och skolor. Lägg till det billigare inköp och möjlighet även för mindre företag att vara med och konkurrera.

Samordnad varudistribution är en vinnardeal på många olika sätt, säger Gunilla Sjöln på Haninge kommun. Idén är enkel: ta åtta Södertörns-kommuners alla inköp till en plats.

Samlasta alla varor så att bilarna blir färre, gör bilarnas rutter så korta och effektiva som möjligt och kör bara med miljövänliga fordon.

Men eftersom det handlar om runt 1 000 olika verksamheter med cirka 485 000 ton

varor till ett värde av cirka 723 miljoner årligen i Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö så har planläggningen tagit tid. Samordningsarbetet påbörjades redan år 2012.

– Men nu är alla bitar på plats och Haninge är som en av fyra kommuner igång under våren, resterande kommuner planerar att starta under hösten, berättar Gunilla Sjöln som är inköpslogistiker.

– Cirka 80–90 procent av varorna som transporteras är livsmedel. Tidigare kunde förskolor och skolor få upp till fem transporter om dagen. Nu handlar det om en till tre gånger i veckan beroende på verksamheternas storlek.

Utsläppen av växthusgaser mer än halveras med samordnade transporter och miljövänligare lastbilar. Samtidigt förbättras trafikmiljön runt förskolor och skolor.

– Det här minskar belastningen på kökspersonalen som slipper gå ifrån för att ta emot många leveranser och ger samtidigt ökad trafiksäkerhet. Nu kan vi till exempel styra bort alla transporter från förskolorna i samband med lämnings- och hämtningstider, säger Gunilla Sjöln.

Från och med april samlas varor till Södertörns kommunerna i Västberga i Stockholm. När bilarna får bättre fyllnadsgrad och optimerade turer så minskar antalet fordon drastiskt.

Och när alla lastbilar dessutom körs på miljövänligare bränslen som biogas och biodiesel (RME = rapsmetylster) reduceras utsläppen av växthusgaser kraftigt.

– Klimatvinsterna blir stora. Vi räknar med minskade utsläpp med 54 procent.

Alla tidigare projekt med samordnad varudistribution i landet har gått ihop ekonomiskt. Oftast blir det också ett antal procent i besparing på grund av minskade transportkostnader och samordnade inköp som ger lägre priser.

– Det här projektet ställer stora krav på åkeriet och på förarna som inte ska köra en meter i onödan. Fram till slutet av nästa år ska därför allt dokumenteras nog så att vi kan kontrollera att målen nås, säger Gunilla Sjöln. ●

SERIEFIGUR SKA MINSKA MATSVINNET

TEXT INGRID HULTHAGE FOTO EVA SIMONSON

En hel del mat som läggs upp på tallrikarna i skolrestaurangerna kastas bort.

– Det blir väldigt tokigt eftersom all påverkan på miljön då maten producerats skett i onödan, säger koststrategen Catarina Heilborn som i höst drar igång en kampanj mot tallrikssvinnet på skolorna.

Och det gör hon med hjälp av en seriefigur som ställer upp i kampen mot matsvinnet. Det är varken en tjej eller kille, utan en hen som än så länge inte har något namn.

– Nej, vi har tänkt oss att eleverna själva ska hitta på ett namn på figuren, förklarar Catarina Heilborn. För att sätta namn på figuren kommer en tävling att utlysas.

Det är tecknaren Carolina Carromic Ståhlberg som fått i uppdrag av Haninge kommun att teckna seriefiguren.

Och pengar till att sjösätta kampanjen – de har väl knappast funnits i ordinarie budget?

– Nej, de har vi fått från klimatmiljonen, svarar koststrategen.

Det är miljönämnden som avsatt en miljon kronor – den så kallade klimatmiljonen – för att främja hållbar livsstil, hållbara transporter och hållbart resande, energieffektiveringar och utbildningsinsatser.

De olika verksamheterna i kommunen får själva ansöka om pengar ur klimatmiljonen.

Kampanjen ute på skolorna går under namnet "Matsvinn – nej inte hos oss!" och ska locka eleverna till att vilja veta mer och att bli miljöhjältar. Den riktar sig främst till elever i grundskolan och det är koststrategen som tillsammans med kökscheferna står bakom kampanjen.

Material knutet till kampanjen kommer att publiceras på haninge.se/matsvinn.

Har du några enkla tips på hur vi alla kan hjälpas åt att minska på matens klimatpåverkan?

– Ett enkelt sätt är att välja grönsaker före kött, påpekar Catarina Heilborn.

Om vi ska lyckas minska tallrikssvinnet ute på skolorna är det viktigt att vi synliggör

hur mycket mat som hamnar i avfallshinken.

Det som kastas i en stor svart påse syns inte och därför måste det göras tydligt på något sätt. Ett sätt att göra det tydligt är att skolrestaurangerna får väga sitt tallrikssvinn.

– För att eleverna ska förstå vad det handlar om måste vi också informera om matens klimatpåverkan – och också informera lärare och föräldrar.

Men äcklig mat, är det inte mat som smakar illa som gör att de kastar så mycket mat?

Nej, konstaterar koststrategen, tyvärr är det faktiskt tvärtom.

– Det blir mer svinn då vi serverar populär mat, förklarar Catarina som tillägger:

– Vi äter ju ofta med ögat och lägger upp mycket av det som smakar gott på tallriken, mer än vi orkar äta upp. ●

70 PROCENT

Den globala produktionen av livsmedel är ett växande problem. 70 procent av allt färskvatten går åt till produktionen och den upptar en fjärdedel av all bebodlig mark. Den är också den enskilt största orsaken till förlust av biologisk mångfald.

Nya holkar lockar fåglar & fladdermöss

TEXT INGRID HULTHAGE FOTO TOMAS SÖDERGREN

– En fågelholk kan se ut lite hur som helst, förklarar Christer Berggren som med stegen över ena axeln med raska steg går till nästa träd för att sätta upp ännu en av de 250 fågelholkar som kommunen köpt in.

Hittills har de två parkarbetarna – Christer Berggren och Björn Johansson – satt upp ett 50-tal av holkarna i Slät mossens naturpark. Också i Brandbergsparken har holkar satts upp och fotlöpande sätts de upp en efter en.

Det finns många olika sorters fågelholkar med olika stora hål:

– De med minsta hålen är för fåglar stora som mesfåglar och de med de allra största för fåglar stora som knipor och där också små ugglor kan bo, säger Christer som även sätter upp speciella holkar för trädkrypare med en utbuktning nertill där de kan krypa in.

Det finns ytterligare en sorts holkar som Christer sätter upp och de är till för fladdermössen.

Orsaken till att Haninge kommun satsar på att sätta upp holkar är att de gynnar djurlivet och kommunen har satt upp olika mål för ekologisk hållbarhet:

– Vårt mål är att den biologiska mångfalden ska öka, säger Karin Mellberg – landskapsarkitekt i Haninge kommun.

Det sägs att sedvänjan att sätta upp fågelholkar kom till Europa först i slutet av 1700-talet och att den har sitt ursprung i Indien.

I boken ”Fågelholkar & vanliga holkfåglar” av Lennart Bolund står att läsa att Carl von Linné skriver om sitt intryck av de första fågel-

holkar han sett på sin resa till Gotland år 1741: ”... stora lövrika lönnar, i vika voro uppsatta åtskilliga små träcylindrar, ovan till ihåliga, att starar och andra små fåglar här måtte lägga sina ägg och utur de lövrika trän fågna inbyggarna med stadig musik ...”.

Holkarna sattes inte alltid upp endast för fågelsångens skull, utan också för att det skulle vara lätt att kunna komma åt äggen från lite större fåglar, ägg som var ett tillskott till måltiderna i det fattiga Sverige.

Det här, skriver Bolund i sin bok, ska också ha fått sin renessans under första och andra världskriget.

Hur högt upp på stegen klättrar då parkarbetarna för att sätta upp fågelholkarna?

– Jag brukar sätta upp dem ungefär fyra meter upp från marken, säger Christer – och de är alltid två då de ska sätta upp holkarna.

Allt för starkt solsken är det klokt att undvika. Skugga är viktig.

Trä är ett bra material eftersom det står emot kyla och värme. Och det är bra att taket lutar så att vatten kan rinna av. Tänk också på att du måste kunna öppna holken för att städa i den inför nästa säsong. Det är också bra att ha borrat hål nertill så att fukt kan försvinna.

Vilken tid på året ska holkarna sättas upp?

– Det går bra att sätta upp holkar hela året, förklarar Christer. Fåglarna flyttar in när det är dags.

Men om du vill att fåglarna ska flytta in lagom till nästa säsong och höra fågelsång till våren är det lämpligt att sätta upp fågelholkarna på hösten.

Det är inte alltid som fåglarna är så kärvliga mot varandra, så Christer varnar därför för att sätta dem för nära varandra, så att de får ett lagom stort revir.

– Det finns annars risk för att de börjar slåss.

Och man ska också undvika sittpinnar utanför hålet. Pinnarna gör det lätt för boplundrare att komma åt ungarna. Sätt en skyddsring i plåt kring hålet om du vill förhindra hackspetten att hacka sig in genom hålet.

KÄLLA: FÅGELHOLKAR & VANLIGA HOLKFÅGLAR AV LENNART BOLUND

Fladdermusholken är öppen nertill, på så sätt är det lätt att flyga in i holken. Fladdermössen spelar en stor roll för pollineringen av växter och bidrar därmed till den biologiska mångfalden.

Christer Berggren är parkarbetare i Haninge kommun. Här sätter han upp fågelholkar i Brandbergsparken.

Ny gäddäng & vattenspeglar

● Utö har fått tillbaka en våtmark och i Brandbergen har Skutans viltvatten restaurerats.

– Det här är viktigt både för fisk- och fågelliv, berättar Malin Löfgren, kommunkolog.

Skutan är en välkänd central oas för fågellivet, men även våtmarker behöver hållas efter för att inte växtligheten ska ta tillbaka hela området.

– Skutan har snabbt växt igen och det gör att antalet häckande fåglar gått ned. Om området blir för torrt på sommaren överlever inte fågelungarna, berättar Malin Löfgren.

– Dessutom har vattnet brutit igenom en fördämning som behövde repareras och naturstigen i området har fått nya skyltar.

Under vintern och våren sköter bland annat en amfibiegrävare jobbet med att rensa ur vattenspeglarna och bygga nya häckningsöar för fågellivet.

Maskinerna kommer närmast från Utö där en ny våtmark anlagts vid Södra Fladen. Här blir det åter yngelplats för fisklivet – en så kallad ”gäddäng” – där både gädda och abborre ska kunna leka som förr.

FOTO: NPL

En lekplats för gäddor har anlagts på Utö.

Guide till naturen

● Med Haninge kommuns app Naturkartan i mobilen hittar du fram till naturområdena. Väl framme får du all information du behöver direkt i telefonen.

– Naturkartan kommer att lanseras under sommaren. Här kan du hitta vägvisning och information till 25 olika naturområden i kommunen, säger Malin Löfgren, kommunkolog.

LÄS MER:
haninge.se/naturguidningar

Du som hellre vill ha information på papper kan hämta Vägvisaren till naturen i Haninge i kommunhuset eller på något av kommunens bibliotek. Informationen finns också att ladda ner från kommunens hemsida.

Du kan också få personlig guidning till många intressanta delar av naturen: lyssna på nattskärnan, spana på fladdermöss eller se havsöringen leka. Eller kanske du vill ha guidning i svampskogen i höst?

I kommunens naturguidesprogram finns många naturguidningar och föredrag att välja på. Programbladet kan hämtas i kommunhuset, på biblioteken eller kommunens hemsida. De flesta guidningar är gratis.

”Nyfiken park” till Åbyparken

● Vad tycker du om Åbyparken? I höst startar ”Nyfiken park” i Åbyparken i Västerhaninge. ”Nyfiken park” har vi kallat den dialog vi vill skapa med medborgarna om deras parker. Genom den har du och andra invånare möjlighet att påverka hur parkerna ska utvecklas. Vi fokuserar på en park i taget och nu står Åbyparken på tur. Hur skulle du vilja ha det där? Träffa oss i parken i september och berätta vad du tycker. Håll utkik i ”Nytt från Haninge kommun” i Mitt i Haninge och på haninge.se, där vi bjuder in till dialogen.

Kjell Eriksson promenerar längs Barents väg som fått namnet efter den nederländske sjöfararen Willem Barentz (1550–1597) som i sin tur gett namn åt Barents hav. Det hav som fartyget Vega färdades på under sin väg via Nordostpassagen.

**SÅ FÅR
VÄGARNA NAMN**
Det är namnberedningen i kommunen som ger namnförslag på gator och vägar, kvarter, allmänna platser, gångvägar, torg, parker och kommunala byggnader i Haninge kommun. Det är stadsbyggnadsnämnden som slutgiltigt fattar beslut om namnet. Dessförinnan har förslaget varit ute på remiss.

Salut för Vega & vägnamnen

TEXT INGRID HULTHAGE FOTO FREDRIK HJERLING

Vi följer temat Vegaexpeditionen då vi sätter namn på de nya vägarna, förklarar Kjell Eriksson som ställt sig för att titta på en av vägs skyltarna bland de nybyggda husen i Vega – en skylt som bär namnet Barents väg.

Kjell är före detta stadsingenjör i Haninge kommun och författare till boken Vägnamn i Haninge.

Hur kommer det sig att du valt att skriva den här boken?

– Jag har varit med och satt namn på vägar under de sista 40 åren av mitt yrkesliv, berättar Kjell som började sin karriär som mätningingenjör på 60-talet. Det var på 70-talet som han först tog del i processerna kring namnförslag.

En hel del anteckningar har förts om hur resonemangen har gått och i byråldorna på kontoret har det under årens lopp samlats mycket material.

Material som den nyfikne och vetgirige Kjell nu fått möjlighet att djupdyka i. Något av en flitig arbetsmyra har han förstås fått lov att vara, för givetvis ligger det mycket möda i att sortera allt material och gräva bland alla historiska fakta – för att slutligen vaska fram och foga samman det allra viktigaste.

Kjell berättar att det var först på 60-talet som kommunen började sätta namn på vägar i samband med att kommunen då tog över vägskötseln. Tidigare var det oftast väg- och samfällighetsföreningar som satte namn på vägarna.

– Ungefär en tredjedel av alla vägar i Haninge är namnsatta via kommunala beslut, förklarar Kjell.

Hur gamla är då de äldsta väg- och gatunamnen i Haninge?

I boken står att läsa att de allra äldsta är från medeltiden:

– Oftast namngavs vägarna efter hur dessa gick mellan olika platser eller också fick de namn efter byar.

Många namn går också att härleda till gårdar, torp, berg och sjöar.

Vägen till Dalarö som löpte från Skanstull – en av Stockholms äldre färdvägar – blev i folkmun Dalarövägen.

Fors byväg har fått namn efter byn Fors som i sin tur döpts efter den slingrande och genom området bitvis forsande Vitsån, står det att läsa i boken.

– En del namn är lite lustiga, men också vackra, påpekar Kjell.

Ett exempel på detta är Blåkullavägen i Västerhaninge som fått namn efter det bö-

derna kallade för Blåkullaängarna. Sannolikt har en del av vägen funnits ända sedan vikingatiden, vilket en runsten vid vägkan- ten skvallrar om.

Finns det inte också fula namn som ingen vill kännas vid?

– Nja, det kan ju finnas namn som kan ge obehagliga associationer och som vi därför undviker, säger Kjell och berättar om hur det gick till då gatorna i Brandbergen skulle få sina namn.

– Eftersom det finns 12 infarter till denna stadsdel passade det bra med att ge gatorna namn efter stjärntecknen i zodiaken. Men just Kräftan ville man helst hoppa över på grund av vad den kunde förknippas med. Istället fick gatan namnet efter en liten stjärnbild på norra stjärnhimlen: Norra kronan.

Hur går det då till idag vid namngivning av gator?

– Idag är vi noga med att kontrollera att det inte finns andra gator med samma namn i Stockholmsområdet.

Tidigt hör man sig därför för med polis och brandkår – även larmtjänst – som har erfarenhet av namnförväxlingar och andra bekymmer med gatunamn. Likaså får Posten vara med och tycka till.

Då det gäller namn där internationell anknytning är viktig, till exempel det nya arbetsplatsområdet Albyberg, är det viktigt att undvika namn med å, ä och ö.

– Och just här har vi valt namn med anknytning till naturen och som är beskrivande.

Också Handen som ska ha fått sitt namn i mitten på 1800-talet har ett namn som skulle kunna anspela på naturen.

– En teori bland många är att namnet syftar på Hanveden med skogen med tjädrarna och orrarna, alltså hannarna.

Men om vi förflyttar oss till modern tid så finner vi att namn efter teman först började användas på 1930-talet.

Och att uppkalla vägarna i Vega efter stadsdelens namn faller sig förstås helt naturligt. Men hur kommer det sig att stadsdelen fick just detta namn?

– Då fartyget Vega på vägen mot Stockholm ankrade upp vid Dalarö möttes de som var ombord av släktingar, vänner och intresserade. Bland dessa sistnämnda fanns en villaägare som full av patriotisk yra åkte hem och döpte sin villa till Vega.

Huset som en gång i tiden också var en lanthandel står fortfarande kvar. ●

FARTYGET VEGA

Fartyget Vega var ett valfångstfartyg som byggts om inför expeditionen.

Det var ett kombinerat ång- och segelfartyg.

”Vi kan genom namnen både förstå och lära oss mer om människan och hennes plats i naturen och kulturen – såväl förr som nu.”

Kjell Eriksson citerad ur Vägnamn i Haninge.

VEGAS NAMNSDAG

Kvinnonamnet Vega har arabiskt ursprung och betyder ”dykande gamen”. Som en hyllning till Nordenskiöld och hans expedition infördes namnet i almanackan just på det datum då fartyget Vega återkom till Stockholm: 24 april. Stjärnan Vega i stjärnbilden Lyran är den femte ljusaste på natthimlen

1 500

I dagsläget finns cirka 1 500 gatu- och vägnamn i Haninge kommun. 200 av dessa är namn som inte längre används eller har hunnit tas i bruk. De flesta av namnen har tillkommit från 1930-talet och framåt.

Mohamed Lönnberg fick fast arbete på Biltema efter att ha haft en praktikplats på företaget. Mohamed trivdes med företaget och vice versa. Emil Lundgren (till vänster) var hans handledare.

FLERA SOM SAMARBETAR

● Bakom "Yrkesambassadör" står Haninge kommun och de som samverkar kring detta koncept: Arbetsförmedlingen och Samordningsförbundet östra Södertörn, näringslivet och dess organisationer.

● Yrkesambassadörer i Haninge: Coca-Cola Enterprises Sverige AB, Postnord Logistics, Biltema AB, Allt inom smide & rostfritt AB, ICA Maxi Haninge, Klaes Jansson AB, Nils Ahlgren AB, ABC Ställningar och Tech Data.

Yrkesambassadör gav Mohamed jobb

TEXT INGRID HULTHAGE FOTO FREDRIK HJERLING

Det blev Biltema som utsågs till "Årets eldsjäl" 2015. Företaget är ett av nio företag i Haninge som arbetar enligt konceptet Yrkesambassadör och har erbjudit praktikplatser åt unga utan jobb.

Jag är jätteglad och stolt över att jag har kunnat hjälpa andra in i arbetslivet, säger Caroline Rosborg – varuhuschef på Biltema i Handen.

En som fått fast arbete efter sin praktik är Mohammed Lönnberg (se bilden).

– Det är ett jättebra kvitto för oss att få ett sånt här betyg, säger Caroline som också menar att denna utmärkelse betyder mycket för marknadsföringen.

Konceptet "Yrkesambassadör" går ut på att öppna dörrar till arbetslivet för fler och att satsa på mångfald bland personalen, om att satsa på social hållbarhet. Att vara yrkesambassadör innebär olika för olika arbetsplatser, men alla företag har möjlighet att ställa upp på något sätt utifrån företagets egna utgångspunkter.

Det kan handla om att erbjuda praktikplatser, att någon får följa med och se hur det går till på en arbetsplats (det som kallas jobbskuggning). Eller att bjuda in till studiebesök för att informera om ett visst yrke eller en bransch.

Det måste alltså inte innebära att företaget har fast arbete att erbjuda.

VILL DU VETA MER?

Är du och nyfiken på konceptet "Yrkesambassadör"? Kontakta då Jens Gustafson von Zeipel 08-606 75 93 eller Peter Andersson 070-606 58 35. Eller skicka e-post till yrkesambassador@haninge.se

Det kan räcka med att ge en inblick i arbetslivet.

Det som inte ger arbete idag, kan ge det i framtiden och de som får kunskap om olika yrken har lättare att hitta rätt då de ska satsa på sin framtid. Det gynnar därmed både företag och arbetssökande.

Ett företag som ansluter sig till "Yrkesambassadör" får välja mellan ett antal valfria moduler som passar just det företaget och de som kan tänkas söka arbete på det företaget.

De företag som ansluter sig till konceptet erbjuds också en handledarkurs och blir diplomerade som yrkesambassadörer.

Att satsa på social hållbarhet och mångfald bland personal är också positivt i marknadsföringen. Ingen har undgått serien om ICA-Jerry som gått rakt in i svenska tv-tittares hjärtan. ICA-reklamen har vunnit Guldägget vid flera tillfällen och utsågs 2007 av Guinness rekordbok till längsta reklamserie i historien.

– Dagens kund som står inför valet att köpa en vara eller tjänst väger också in andra värden – som till exempelvis sociala och miljömässigt hållbara arbetssätt, säger Anette Berggren som är chef på enheten för arbetsmarknad i Haninge kommun. ●

Prenumerera på Näringslivsnytt!

● Gå in på haninge.se/frukostmoten och klicka på rubriken *Prenumeration*, till höger på sidan. Här anmäler du dig till både nyhetsbrev och till inbjudningar till frukostmöten via e-post.

Frukostmöten

● Plocka fram almanackan och boka in våra frukostmöten. Frukostmötena arrangeras på fredagar klockan 7.30–9.00. Datum: 12 juni, 4 september, 23 oktober och 4 december. Alla aktuella inbjudningar hittar du på haninge.se.

Vill du starta eget?

● Om du funderar på att starta eget och vill testa din affärsidé är du välkommen till Nyföretagarcentrum Haninge. Här kan du få hjälp med att diskutera din marknad och att se över ekonomiska kalkyler och budget. Om du vill tar du också fram en marknadsplan och affärsplan (med handledning av oss). Tillsammans går vi igenom lagar, avtal och försäkringar. Du kan också gå vår starta eget-utbildning.

Vill du boka tid?

Ring 076-101 07 45

eller skicka e-post till haninge@nyforetagarcentrum.se.

Besöksadress: Handenterminalen 4 (plan 9) i Handen.

BARNOMSORG

I Haninge kan du få barnomsorg på finska. Haningessa voit saada suomenkielistä lapsenhoitoa. Lue vielä haninge.se

PRISADE FÖRETAGARE SOM SKAPAT JOBB

TEXT BERT OLA GUSTAVSSON

Inger Wallin gick från forskningslabbet till ett eget gårdsmejeri medan Petra Sundqvist och Jessica Nyström gav sig den på att starta en egen tidning. Lägg till det Caroline Rosborg – varuhuschef som brinner för nya ungdomsjobb.

Möt årets prisade företagare i Haninge.

”Företagets produkter känns igen på lokalnamnen från Haninge. Småskaligt mathantverk har alltid funnits i deras närhet. De ser värdet av bra råvaror och behovet av kort väg mellan producent och konsument.” Några ord klippta ur motiveringen till Årets företagare i Haninge: Gårdsmejeriet Sanda med Inger Wallin i spetsen.

I år handlar företagspriserna mycket om att lyckas vända motgång till medgång och om att få ungdomar att hitta till jobben. Gårdsmejeri uppstod då Inger Wallin slutade efter närmare 40 år på Apotekets forskningslab i samband med att apoteksmonopolet avskaffades. Men avskedet vändes i nyföretagande vid 60 års ålder. Inger förverkligade en dröm som många går och bär på:

– Jag hade redan planerna färdiga på ett eget gårdsmejeri med inriktning på osttillverkning.

Våren 2012 startade produktionen i Österhaninge och idag tillverkar familjeföretaget med fyra heltidare ett tiotal lokala ostar från likaledes lokala råvaror. Att mejeriet utses till Årets företag i Haninge känns utmärkt tycker Inger:

– Vi är överraskade och glada över denna uppmuntran samtidigt som vi fyller tre år.

Vilka råd har du till andra nyföretagare?

– Gör bara det du själv tycker är roligt och stimulerande. Men var beredd på att om du ska ta hela ansvaret fullt ut själv så är det mycket i både stort och smått som du måste hålla reda på. Att vara anställd är en helt annan sak!

Vilken av era ostar vill du själv puffa för?

– Då blir det nog Sanda. En krämig variant av ädelost som inte ligger så långt från Gonzola om den är rejält mogen.

När tidningen som Petra Sundqvist och Jessica Nyström jobbade på lades ned och de fick sparken plockade de tillsammans upp idén och tog den istället vidare.

Resultatet blev Skolfamiljen som ges ut på

Inger Wallin vid Sanda gårdsmejeri – utsedd till Årets företagare.

Caroline Rosborg på Biltema tar emot utmärkelsen Årets eldsjäl från Peter Andersson och Jens Gustafson von Zeipel på Haninge kommun.

deras gemensamma Morsans förlag AB.

– Vi startade hösten 2013. Tidningen kommer sex gånger om året och idag har vi en prenumererad upplaga på 17 000 exemplar, berättar Petra Sundqvist.

Skolfamiljen är en tidning för föräldrar med barn i grundskolan och här skrivs om allt som är förknippat med barnens skolgång – från läsläsningstips till mobbningsproblem. Redaktionen finns i Handen.

– Vi har kämpat på och trollat med knäna för att lösa penningproblem och annat för att komma igång. Vi startade verkligen från scratch, men vi har hela tiden trott benhårt på vår idé. Därför känns det jätteroligt att vi blev årets nyföretagare! säger Petra Sundqvist.

Caroline Rosborg är varuhuschef på Biltema i Haninge och årets eldsjäl. Årets eldsjäl delas ut till ett företag som genom ett socialt ansvarstagande gjort en värdefull insats för arbetssökande Haningebor eller på annat sätt varit en inspiration genom sitt arbete i kommunen.

– Vi samarbetar både med ungdomsteamet och skolan och erbjuder praktik för ungdomar. Vi vill ju helst att en praktik ska ge möjligheter till framtida jobb. Ibland funkar det inte, men praktiken hos oss har också resulterat i flera lyckade anställningar, berättar hon. – Fantastiskt roligt att vi blivit uppmärksammade för det jobbet! ●

VINNARNA

- Årets Företagare: **Gårdsmejeriet Sanda**
Prisutdelare: **Företagarna**
- Årets Nyföretagare: **Morsans förlag**
Prisutdelare: **Nyföretagarcentrum**
- Årets Eldsjäl: **Biltema**
Prisutdelare: **Haninge kommun**

Judith Forsberg som i maj fyllde 84 får hjälp med att fixa till håret då Ingegerd Åkerblom från Våntjänsten är på besök.

Trevligt besök av Väntjänsten

TEXT INGRID HULTHAGE FOTO FREDRIK HJERLING

– Jag är nog lite av en sällskapsdam, säger Ingegerd Åkerblom som arbetar ideellt inom Väntjänsten. Troget varje tisdag klockan 13.00 står hon utanför Judiths dörr och ringer på ringklockan.

Vi brukar träffas på tisdagar och umgås på eftermiddagen cirka en och en halv timme, Judith och jag, säger Ingegerd som arbetar ideellt inom Väntjänsten. Och, förklarar Ingegerd, de har väldigt roligt och trevligt då de träffas.

– Vi sitter och snackar och fikar tillsammans, berättar Judith som visserligen också har barn som brukar besöka henne. Fast de har inte möjlighet att besöka henne så ofta som de skulle önska:

– De har så fullt upp med sina jobb, men de ringer mig varje dag.

Och tufft som det är med alla vardagsbetyr, så räcker de inte alltid till. Men nu finns Ingegerd där och sprider glädje.

– Det betyder mycket, säger Judith som låter mycket glad och nästan lite lyrisk på rösten.

Hur fick då Judith kännedom om Väntjänsten?

Judith berättar att någon från den uppsökande verksamheten tipsade henne. Troligtvis var det någon som kom till henne i den uppsökande verksamhet som kommunen bedriver.

Det är besök som görs hos de som under

året fyller 75, 80 eller 85.

Haninge kommun skickar först ut ett brev och de som vill ha ett besök kan boka in det. Även den som blivit änka eller änking kan få besök om de önskar.

Besöken handlar om att informera om de tjänster som kommunen har att erbjuda seniorerna.

Då det gäller Väntjänsten är det förstås viktigt att båda parter känner att kemin stämmer. Och det är bara att säga nej om det inte gör det.

Och i det här fallet blev det väldigt lyckat:

– Ingegerd är så himla gullig, säger Judith som berättar att också Ingegerds make brukar hjälpa till och hämta henne med bil då det är dags att gå till frissan.

Men den här dagen då Ingegerd kommer på besök är det hon som får fixa till håret lite lätt.

– Hon hjälper mig också att färga håret, säger Judith. Det har också hänt att Ingegerd följt med henne till sjukhuset.

Hur kommer det sig att du började inom Väntjänsten?

– Det var en kompis som tipsade mig, säger Ingegerd och då hon träffade Judith kände hon från första stund att det här var rätt.

– Det måste ju funka för båda.

Ingegerd brukar baka bullar för att ha med sig lite till fiket då de ska träffas, men förutom att fika – vad gör ni?

– Om vädret är fint går vi ut i parken.

Och vad betyder det här för dig?

– Jag känner mig nöjd med att kunna göra något för någon annan, med att göra någon glad. ●

HYLLAD TJÄNST

Väntjänsten i Haninge fick i fjol utmärkelsen "Årets seniorinsats".

Gott betyg till Haninge äldreomsorg

● Personer som går på dagverksamhet, har hemtjänst eller bor i kommunens vård- och omsorgsboende ger äldreomsorgen ett högt betyg. I kundundersökningen som genomfördes februari-mars besvarade 900 personer enkäten som bland annat innehöll frågan *Brukar personalen bemöta dig på ett bra sätt?* 97 procent svarade alltid eller oftast. På haninge.se/aldre kan du läsa mer om resultatet.

Må bra-cirkel för seniorer

● Vill du gå med i en må bra-cirkel? Du som är 65+ och vill lära dig mer om hur du kan hålla dig frisk – gå med i en cirkel. Där får du lära dig mer om träning med lätta rörelser, utan hopp och spring. Också hur du övar upp balansen. Du får mer kunskap om din kropp – om kost, sömn och stress. Du får veta mer om läkemedel. Cirkelarna hålls på träffpunkterna och drivs i Haninge kommuns regi. De är kostnadsfria.

Intresserad? Håll utkik i "Nytt från Haninge kommun" i Mitt i Haninge, i augusti. Frågor?

Hör av dig till Jane Persson på 08-606 81 58 och 070-309 56 96.

I en serie program i Radio Haninge (98,5 MHz) presenterade cirkelledaren må bra-cirkelarna, tema efter tema. Du kan lyssna på programmen om du går in på haninge.se/aldre.

ÄLDREOMSORG

I Haninge kan du få äldreomsorg på finska. *Haninessa voit saada suomenkielistä vanhustenhuolto.* Lue vielä haninge.se

VILL DU OCKSÅ HJÄLPA TILL?

● **Har du lust och möjlighet att hjälpa andra – någon timme eller några timmar i veckan? Ta kontakt med Väntjänsten i Haninge 08-606 87 33 eller vantjansten@haninge.se**

Träffpunkt i Vendelsö

TEXT INGRID HULTHAGE FOTO FREDRIK HJERLING

De ”plockar äpplen” med en arm i taget och crawlar med båda armarna i luften. En annan övning är att med en fot i taget rita en stor åtta på golvet. Alla tar i efter sin förmåga då det är blandad sitt- och stågympa på träffpunkten Sågen i Vendelsö.

Det är sällan man ser så bra resultat så snabbt, säger Torbjörn Valberg, efter att ha lett träningen bara fyra gånger.

Gruppen har på kort tid gjort rekordstora framsteg och han är därför mäktigt stolt och imponerad. Alla kan vara med på sittgympan:

– Också den som sitter i rullstol, det är toppen!

Det går att träna hela kroppen också i sittande position:

– Du kan röra ben, fötter och händer och de som sitter på en stol kan också lyfta knäna mot magen.

En del övningar går ut på att hålla balansen och de som har möjlighet står upp vid vissa träningsmoment. Lite fusk är tillåtet, det går bra att hålla i stolen.

I samarbete med ABF har träffpunkten också startat en studiecirkel på temat ”Hälsa och kost”. Det är Lottie Furu-gård – Torbjörns sambo – som berättar om kosten och läser ur boken ”Supermat, vägen till ett friskare liv”.

– Vi brukar läsa ett par kapitel då vi träffas och efteråt diskuterar vi det vi läst.

Boken är skriven av läkaren Helena Nyblom som presenterar ett antal olika födoämnen som – enligt författaren – ska mota sjukdomar och kroppens åldrande. Här ges också recept knutna till vart och ett av födoämnena.

– Vi får tips på regnbågsmat med nyttiga grönsaker och frukter i olika färger.

Anneli Ribbling som är föreståndare för träffpunkten är förstås glad då hon ser entusiasmen hos besökarna.

Vad har ni fler för aktiviteter?

– Vi har också regelbundna tipspromenader och stavgång här i kvarteret. Och vi har tänkt oss att spela boule här ute på gården nu i sommar.

Och det har trillat ner många förslag på aktiviteter i tipslådan:

– Det finns bland annat förslag på att vi ska arrangera dans, men i så fall skulle vi förstås kunna gå ihop med andra träffpunkter.

Andra förslag på aktiviteter är att spela schack och bridge. Och till hösten – jo, det finns planer på att starta en filmcirkel och ett handarbetscafé där man flätar korgar med hjälp av folie i kaffepaket, som klippts till remсор.

Anneli berättar att det biljardbord som finns här också går att komplettera med en bordsskiva som gör det möjligt att spela bordstennis. Men, som Anneli påpekar, man måste inte ställa upp på någon aktivitet:

– Det går bra att bara komma hit och fika och prata. Eller kanske finns det någon som vill komma hit och hjälpa till att baka?

På Sågen bjuds det nämligen på te, kaffe, bullar och smörgåsar till självkostnadspris.

Det brukar komma 15–20 personer då Sågen har öppet.

– De flesta är fruntimmer – som vi säger lite på skämt, men det får gärna komma lite fler karlar hit också, säger Anneli som påpekar att det går att vara upp till 75 personer här.

Och inte bara fler karlar, utan också ungdomar är välkomna att besöka träffpunkten.

– Vi har funderat på att bjuda in de som är på fritidsgården här intill. ●

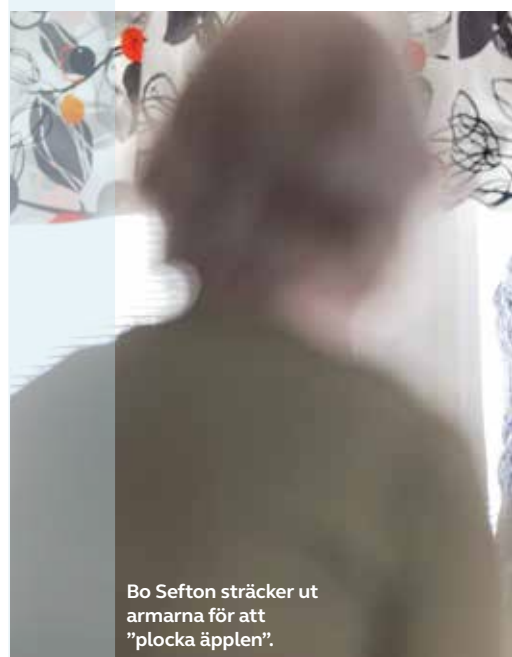
TRÄFFPUNKT SÅGEN:

● **Träffpunkt Sågen är det färskaste tillskottet bland Haninge kommuns träffpunkter. Träffpunkten öppnade i år i slutet på februari. Öppettider: måndagar och torsdagar 10.00–16.00. Adress: Sågenvägen 20 i Vendelsö.**

MER I RADIO HANINGE

● Vill du veta mer om de olika träffpunkterna? Under våren har Radio Haninge (98,5 MHz) sänt en serie intervjuer om Haninge kommuns träffpunkter. På haninge.se/aldre finns alla intervjuer publicerade under menyen Aktuell. Gå in och lyssna!

Bo Sefton sträcker ut armarna för att ”plocka äpplen”.

Torbjörn Valberg leder sittgymnan på nya träffpunkten Sågen i Vendelsö.

Full fart på sittgymnan – och roligt är det också tycker Marianne Mandl i det gula linnet.

FLER TRÄFFPUNKTER:

- Brandbergens seniorcentrum, Jungfruns gata 419
 - Träffpunkt i Handen: Tallhöjden, Runstensvägen 13
 - Träffpunkt i Västerhaninge: Parkvillan, Ringvägen 2 B
 - Träffpunkt i Vendelsö: Djurgårdsplan, Vendelsö skolväg 124
 - Träffpunkt i Dalarö: Odinsvägen 20
 - Finnstugan, Södra Jordbrovägen 181 (nb)
 - Träffpunkt i Muskö: Stängd sommartid
- Se månadsprogram på haninge.se/aldre

Haninge – värt en visit!

TEXT BERT OLA GUSTAVSSON FOTO FREDRIK HJERLING

Haninge kommun har mycket att erbjuda besökaren – nu finns allt samlat på en webbplats: visithaninge.se

– Vi vill visa upp alla fina utflyktsmål för Haningeborna och samtidigt locka besökare från både när och fjärran, berättar Magnus Wegler, marknadsförare på Haninge kommun.

Stegsholm
på Gålö.

W

ebbplatsen visithaninge.se är ett samarbete mellan kommunen och turistnäringen. Idag finns ett 50-tal företag representerade och Magnus Wegler och hans kollegor har ambitionen att locka ännu fler.

– Vi vill givetvis bli så kompletta som möjligt och översättning till engelska är på gång. Vår webbplats är kopplad till bland annat Stockholm skärgårds egen portal stockholm-archipelago.se och till Stockholms turistsidor. Vi har valt att smyga igång och fyller på med innehåll efterhand, säger han.

Visithaninge.se har också valt ut ett antal intressanta "hotspots" i kommunen. Ett nytt namn bland välkända som Dalarö, Gälö och Tyresta på webbplatsen är "Södra kustremsan":

– Vi testar sedan en tid ett nytt begrepp för området mellan Årsta slott i norr och Häringe slott i söder. Vi har kommit överens med representanter för turistnäringen i området om att i fortsättningen kalla den Södra kustremsan, berättar Magnus Wegler.

– Förutom att upptäcka de båda slotten finns här mycket aktiviteter, exempelvis turridning, flera golfbanor, fina vandringssjömiligheter liksom camping och havsbad.

I sommar har du också möjlighet att hitta nya smultronställen i skärgården när Waxholmsbolaget öppnar nya linjer.

Det blir dels en linje till Huvudskär tre dagar i veckan, dels en ny nord-sydlig tvärlinje genom hela skärgården från Simpnäs och Arholma i norr till Nynäshamn i söder. Tvärs över Utö färdas man med buss och fortsätter sedan resan med båt från Älö ner mot Nynäshamn.

Längs den 70 sjömil långa rutten angörs ett tjugotal av Stockholms skärgårds vackraste utflyktsmål. Bägge linjerna körs på prov under sommaren 2015.

– Det här öppnar många fina möjligheter till nya resrutter i skärgården till överkomliga biljettpreiser. Och dagsturer tisdag, fredag och söndag från Dalarö via Fjärdlång till den fantastiska miljön på Huvudskär är förstås ett jättebra utflyktsalternativ, tycker Magnus Wegler.

– Nord-sydlinjen kan skapa nya restrianglar och många möjligheter till samarbeten mellan olika skärgårdsboenden och aktiviteter som kan gynna besökaren. Det ska bli spännande att se vad den nya linjen kan tillföra skärgården.

I maj öppnade också ett nytt vandrarhem med runt 60 bäddar på Jungfruns gata i Brandbergen.

– Det handlar om 24 rum i ett av åttavåningshusen på gatan, berättar Sonny Gunnarsson som driver vandrarhemmet.

Närheten till Tyresta är en av tillgångarna för det nya vandrarhemmet. Men om du vill kan du nu också bo med bed & breakfast i något av Janssonsgårdens tre rum i Tyresta by.

Det finns massor av utflyktsmål i kommunen – på visithaninge.se kan du läsa mer om dem. Och vilka är då Magnus Weglers egna smultronställen i Haninge?

– Tyresta nationalpark förstås – en storstadsnära vildmark tillgänglig för de flesta. Självklart Huvudskär som är en fantastisk pärla i havsbandet där jag gärna laddar mina batterier. Sedan slår jag gärna ett slag för vårt fina kulturhus vid Poseidons torg mitt i Haninges växande stadskärna. En vacker byggnad fylld med konst, musik och inte minst ett riktigt fint och välfyllt bibliotek. ●

HÅLL UTKIK!

Hitta Haninges smultronställen på visithaninge.se.

Dalarö skeppsvraksområde är bara ett av många nya turistmål i Haninge.

FOTO: SJÖHISTORISKA

Uppdrag: utveckla besöksnäringen

Föreningen Visit Haninge ska inte blandas ihop med webbplatsen med samma namn. Här handlar det i stället om en ideell företagarförening för besöksnäringen i Haninge.

– Vi har varit igång ett år och har ett 60-tal medlemmar, berättar Pelle Svensson, styrelsemedlem.

Första verksamhetsåret i Visit Haninge har bestått i att kartlägga branschen, att reda ut rågångarna i arbetet och att skriva ett samarbetsavtal med kommunen.

– Ett av våra viktigaste jobb är att i samverkan med Haninge kommun löpande konkretisera en verksamhetsplan. En gemensam styrgrupp för det arbetet bildades och nu har vi en första plan framme.

I Haninge kommuns vision finns ett mål att fördubbla besöksnäringens omfattning fram till 2020. Ett närbesläktat område är arbetet med att utveckla Haninge som idrottskommun.

Idag lägger kommunen cirka en miljon kronor årligen främst på marknadsföring.

– Webbplatsen visithaninge.se är en viktig satsning. Men vi behöver också annat än marknadsföring exempelvis utbyggd infrastruktur – båt-, tåg- och busslinjer – så att man lättare kan ta sig till platserna och vi behöver också mer konferens- och boendekapacitet i skärgården, säger Pelle Svensson.

– En annan sak är "platsutveckling" – att lyfta fram attraktiva besöksmål i kommunen. Allt handlar inte bara om skärgården.

Det finns cirka 110 företag i Haninge som är verksamma inom besöksnäringen och på sikt hoppas Pelle Svensson att många fler ska bli medlemmar:

– Ett fullständigt nätverk mellan företagen ger nya kontaktytor och möjligheter att hitta fler samarbeten och aktivitetspaket.

– Trots att jag varit verksam i kommunen länge så blir jag fortfarande överraskad av att det finns så mycket verksamheter i Haninge som jag inte känt till. Vi har mer att bjuda på än vad vi själva tror! ●

FULL FART

Den här tiden på året händer det massor i naturen. Inte minst fåglarna har bråttom. Äggen kläcks, ungarna vill ha mat – och måste snabbt lära sig flyga.

TEXT OSKAR EKMAN ILLUSTRATION NINO KELLER

BARNSLIGA DINOSAURIER

Det har länge varit känt att fåglar är nära släkt med dinosaurier. Men ny forskning visar att fåglar faktiskt är en sorts dinosaurier. De har nämligen nästan exakt samma kroppstyp som dinosauriebebisar hade som nykläckta, med stora ögon, runda huvuden och korta käkar (näbbar). Det är en process under evolutionen som kallas pedomorfos, eller

”förbarnsligande”. Den här utvecklingen har tagit ungefär 250 miljoner år.

FRI SOM EN FÅGEL

Att fåglar kan flyga har alltid gjort oss människor avundsjuka. Redan omkring år 1490 gjorde konstnären och uppfinnaren Leonardo da Vinci ett försök att skapa en mekanisk fågel. Han kallade den ”ornithopter” och precis som fåglar-

3. Vilket flicknamn gömmer sig i den här exotiska fågeln? Svar: Josefina. 4. Fågelungar och dinosauriebebisar är faktiskt väldigt lika. Men vilken unge kommer ur vilket skal? Svar: A-2, B-1, C-3. 5. Hur många lösa fjädrar finns det i bilden? Svar: Arton.

I FÅGLARNAS VÄRLD

na skulle den flyga med hjälp av flaxande vingar. Men man tror att Leonardo aldrig kom längre än att göra själva ritningen. Fast för fem år sedan lyckades en kanadensisk forskare bygga en liknande farkost som han kallade "Snowbird". Den vägde bara 42 kilo och lyckades flaxa 145 meter, med hjälp av pedaler som piloten trampade runt. Men den kunde inte lyfta själv, utan fick dras upp i luften av en bil.

FANTASTISKA FÅGELREKORD

- Minst: Bikolibrin, som lever på Kuba, är världens minsta fågel. Den väger bara 2,5 gram.
- Störst: Den afrikanska strutsen är störst och kan väga hela 135 kilo (men inte flyga).
- Långflygare: Silvertärnan är den art som flyttar längst. Den kan flyga över 3 000 mil per år, eftersom den häckar i södra Arktis och sedan beger sig till Antarktis.

- Näbbigast: Glasögonpelikanen, som bor

bland annat i Australien, har en näbb som kan bli hela 47 centimeter lång.

- Äldst: Kungsalbatrossen kan bli riktigt gammal. Ett exemplar i Nya Zeeland blev minst 105 år.

BYGG EN FÅGELHOLK ...

Att sätta upp holkar hjälper fåglarna att hitta bra ställen där de kan lägga ägg och få skydd för sina ungar. Men tänk på det här när du bygger en fågelholk:

- Använd obehandlat trä, annars kan fåglarna få i sig gifter.
- Borra öppningshålet snett uppåt, annars kan regnvatten rinna in.
- Sätt upp holken så högt att katter inte kommer åt den.

Fler tips och en ritning på hur du kan bygga en holk finns på Naturhistoriska riksmuseets hemsida, nrm.se (sök på fågelholk).

... ELLER TJUVKIK I NÅGON

Numera är det många som installerar en webbkamera i sin fågelholk. Är du nyfiken på att

följa hur äggen kläcks och ungar växer upp? Googla på "fågelholkar+live"!

LÄR DIG MER MED MOBILEN

Krax och Lärkvitter är två gratisappar du kan ladda ner om du har en smart telefon. Där kan du lyssna på läten och se bilder på landets vanligaste fåglar.

KLURIGA FRÅGOR:

1. Vilken fågel gömmer sig för katten? Kasta om bokstäverna.
2. Vilka fem arter består fantasifågeln av?
3. Vilket flicknamn gömmer sig i streck-fågeln?
4. Fågelungar och dinosauriebebisar är faktiskt väldigt lika. Men vilken unge kommer ur vilket skal?
5. Hur många lösa fjädrar finns det i bilden?

"Följ med på fågelutflykt!"

1 Berätta lite om Haninges fåglar?

– Här finns väldigt många arter eftersom naturen är så varierad. I storskogen till exempel i Tornbergets naturreservat eller i Tyresta finns chanser att se och höra tjäder och orre. I Sandemar finns vadarfåglar och även ett av länets största bestånd av rosenfink. Rosenfinken är alldeles röd och fantastiskt vacker och man brukar säga att den sjunger "Please to meet you ...". Däremellan finns förstås alla möjliga småfåglar, som flugsnappare och talgoxe.

2 Finns det några guidningar man kan följa med på?

– Ja, den 26 juni arrangerar Tyresta naturum en nattekursion där man lyssnar efter nattskärar. Läs mer på haninge.se, sök på "naturprogram".

3 Har du tips till den som vill lära sig mer om fåglar?

– Stockholms ornitologiska förening har en ungdomsverksamhet. Och på Natursnokarna, som drivs av Naturskyddsföreningen, lär man sig om både fåglar och naturen i allmänhet. Kontakta dem!

FACIT FÅGELKLUR

1. Vilken fågel gömmer sig för katten? Kasta om bokstäverna. Svar: Blåmes.
2. Vilka fem arter består den här fantasifågeln av? Svar: Pellikan, svan, struts, päfågel och flamingo.

SOMMARKALENDERN

+
FLER TIPS PÅ:
haninge.se
/kultur

TRUPP TRUNK

NÄR: torsdag 11 juni, 13:00

VAR: Jordbro parklek

Tre clowner som blandar fantasi och magi med förstklassiga cirkustricks och fysisk komedi. Speltid 40 min. Från 4 år. Fri entré. Även 24 juli 14:00 på Tullhusets scen, Dalarö.

KULTURHUSPARKS-FESTIVALEN 2015

NÄR: lördag 13 juni, 16:00-21:00

VAR: Folkparken i Haninge
Kom och upplev äkta folkparks känsla med dansbana och dans till bland andra "Doktor Krall". Tombola, lyckohjul och mycket mer. Fri entré.

MUSIK, DANS & ALLSÅNG PÅ MUSKÖ

NÄR: måndag 6 juli, 18:00-21:00

Sjung och mingla vid dansbanan på Muskö. Muskö hembygdsförening fixar kaffeservering och kulturföreningens orkester "Gubbröran" håller i allsången som startar 18:30. Allsång också 22 juli.
● Latinamerikansk festmusik med gruppen Coraza Mayor lördag 25 juli 16:00
● Big Red rock och bluesband fredag 14 augusti 19:00-21:00.
● Måsen av Tjechov, fredag 31 juli 19:00-21:00. Kullehusteatern ger en föreställning med musikaliska inslag och en handling förlagd till 1920-talet. Fri entré. Läs mer på muskult.se.

FOTO: EVA SIMONSON

VISNING

Årsta slott och Fredrika Bremer-våningen

NÄR: söndag 28 juni, 13:45

Ingen föransmälan. Entré 50 kr, under 18 år gratis. Servering finns på slottet. Läs mer på www.fredrikabremer.net.

Guidningar även 5 juli, 12 juli, 19 juli, 26 juli och 2 augusti 13:45.

VANDRA PÅ DALARÖ

Gurli Malmsten guidar. Cirka 1,5 timmes vandringar. Kostnad: 30 kronor.

HISTORISK DALARÖVANDRING

NÄR: lördag 27 juni 10:15

VAR: Dalarö, utanför Tullhuset

När ångbåtstrafiken slog igenom på 1800-talet blev skärgården tillgänglig för en bredare medelklass. Societetslivet blomstrade, konstnärer som Anders Zorn, August Strindberg och Ernst Josephson sökte sig hit för att

måla och koppla av. Fler guidningar: "Konstnärernas Dalarö" lördag 25 juli med samling på Dalarö torg 10:15. Även "I Strindbergs fotspår" lördag 22 augusti med samling utanför Tullhuset 10:15.

THE SPIRIT OF JORDBRO

Kultur- och demokratidagar 1-6 september.

Program och mer info kommer under sommaren på www.haninge.se/kulturjordbro.

FIRA MIDSOMMAR PÅ DALARÖ

NÄR: 18-19 juni

VAR: Schweizerparken
Midsommarstången lövas torsdagkväll. På midsommarafton reses stången. Det spelas och dansas hela eftermiddagen.

SPELMANSSTÄMMA

NÄR: söndag 23 augusti, 13:00

VAR: Tyresta by
Tyrestastämman med allspel, glödande spel från scen och vilt spel i busken. Under dagen har vi även en visstuga och dansstuga. Du kan också möta konsthantverkare som visar sina alster. Servering i caféet. Information: www.sodertorn.abf.se.